

Informativno-političko glasilo
bunjevačke nacionalne manjine

Godina IX Broj 92

Februar 2013. godine

Cina 50 dinara

Izlazi prve nedilje u misecu

Izdavač:

NIU „BUNJEVAČKI INFORMATIVNI
CENTAR“ - Subotica

Osnivač izdavača:

NACIONALNI
SAVET BUNJEVAČKE NACIONALNE
MANJINE

direktor NIU „BIC“

Mirko Bajić

glavni i odgovorni urednik:

mr Suzana Kujundžić - Ostojić

Savit novina:

Mirjana Savanov, Nikola Babić, Agneza Rodić
Vojnić, Branko Pokornić, Ružica Parčetić

Tehnički urednik:

Nikola Stantić

Stalni saradnici:

Eva Bačlija, Ana Vojnić Kortmiš, Joso
Poljaković, Desa Kujundžić, Ružica Parčetić,
Nataša Nimčević, Aleksandar Bošnjak,
Tihomir Kujundžić Matković

Naslovna strana:

Prelo 2013 – Sombor, Bajmoku, Subotica

Adresa:

Trg cara Jovana Nenada 15/1,
24000 Subotica

Telefon/fax: 024 523-505

e-mail: bic@bunjevci.net

Štampa:

Rotografika Subotica

Tiraž:

1.000

Dizajn:

Studio Trid Beograd

Distribucija:

„Štampa sistem“ - Beograd, „Press interna-
tional“ - Novi Sad, „Futura plus“ - Zemun

Nacionalni savet

bunjevačke nacionalne manjine:

Kancelarija u Subotici:

Trg cara Jovana Nenada 15/5, 24000 Subotica

Telefon/fax: 024 554-881

e-mail: bunjnacsav@gmail.com

Regionalna kancelarija u Somboru:

Jovana Popovića bb

Telefon/fax: 025 434-059

CIP - Каталогизација у публикацији Би-
блиотека Матице српске, Нови Сад

659.3(=862)

BUNJEVAČKE novine: informativno - poli-
tičko glasilo / glavni i odgovorni urednik
Suzana Kujundžić - Ostojić. - 1998-2004;
God. 1. br. 1 (2005). - Subotica: NIU
Bunjevački informativni centar, 1998-2004;
2005. - Ilustr.: 30 cm
Mesečno

ISSN 1451-2505

COBISS.SR-ID 133482759

Poštivana čeljadi,

Februar, misec prela i veselja nam je započeo, a kako drugačije nego s veseljom i muzikom. Ove godine organizovana su tri bunjevačka prela, u Somboru, Bajmoku i Subotici. Sva tri su u čast proslave nacionalnog praznika - prela.

S obzirom da bunjevačke institucije nisu u mogućnosti, poput institucija niki drugi nacionalni zajednica, plaćat ulaznice svojim gostima, pokupilo se na sva tri prela fajin svita. Jel finansijska kriza, koja već godinama ne jenjava ostavlja traga na svačijem buđelaru, pa je u njem sve manje mista za udovoljavanje onim željama koje se ne tiču osnovnog životnog standarda. Ipak i pored ovi veselja, bunjevačku zajednicu u posljednji par miseci natkriljivaje tamni oblaci nesloge i razdora med članovima Nacionalnog savita. I to baš prid proslavu njegove deseto-godišnjice rada. Nadamo se da će se u novu deceniju rada uč drugačije, tako da se Bunjevci s ovim vrhovnim tilom svoje zajednice i njegovim radom samo ponose.

Strana 7-8

Strana 9-10

Strana 11-12

Strana 12-13

Strana 14-15

Strana 12

Sadržaj

4-6

Vrila politička zima

7-8

Pokrenit rad, privuč nove članove a postojeće probudit iz letargije

9

Više prava za Bunjevce u Somboru

9-10

Veselo i svečano na Mariskom prelu

11-12

Jubilarni, deseti put

12-13

Sastali se prošlost i sadašnjost

14-15

Složna braća inovatori

20-21

Stručan pogled na prelo

Ako i vi želite da vam poštaš svakog prvog u misecu donese „Bunjevačke novine“ pritplatite se na nji. Godišnja pritplata je 600 dinara (sa ptt troškovima).

Platit možete na naš tekući račun: 335-16082-21 (Razvojna banka Vojvodine) sa naznakom za pritplatu.

Godišnja pritplata za inostranstvo je 20 evra.

Platit možete na naš devizni račun: IBAN: RS353350000008111392; SWIFT: RBVORS22

sa naznakom za pritplatu (Razvojna banka Vojvodine).

Posli uplate nazovite nas, kako bi upisali vašu kućnu adresu: 024 523-505

SAVEZ BAČKIH BUNJEVACA ODRŽO KONFERENCIJU ZA ŠTAMPU

Postoji raskol med Bunjevcima

U SBB-u smatraje da su raskoli počeli onog momenta kad je najvažnija ustavnova za nigovanje kulture, nauke, književnosti i stvaralaštva zaključila politički ugovor sa jednom političkom strankom radi izlaska na izbore u interesu pojedinca. Sidnica BNS-a na kojoj je izabran nov pridsidnik i sminjen UO NIU „BIC“, tvrde u SBB-u, je nelegitimna

Savez bačkih Bunjevaca održao je u 10. januara, konferenciju za štampu na kojoj je glavna tema bila ona koja se ticala raskola med Bunjevcima, koji, kako poručivaje iz SBB-a, postoji.

– Koliko god se to sviđalo el ne, Bunjevcima, el kome drugom, istina je da raskol u Bunjevačkom nacionalnom savitu postoji. Nasto je u mometu kad je najvažnija ustanova formirana da niguje kulturu, nauku, književnost i stvaralaštvo u bunjevačkoj nacionalnoj zajednici zaključila politički ugovor s jednom političkom strankom radi izlaska na izbore u interesu pojedinca – kazo je Mirko Bajić, pridsidnik SBB-a na konferenciji za štamu, na kojoj su, sem njega, bili i Siniša Tikvicki i Dragan Kopunović, članovi Glavnog odbora ove partije.

Bajić je nadalje postavio pitanje kako triba Bunjevci da se ponašaje u ostvarivanju svoji politički potreba.

– Pitanje je prosto: triba li Bunjevci da sami oblikuju svoje

Siniša Tikvicki, Mirko Bajić i Dragan Kopunović

političke potrebe i da ji realizuju u saradnji sa drugima, el triba da nas pojedinci iz lični interesa podvode drugim strankama ko glasačko tilo – i oma odgovorio:

– Odgovor je jasan: Savez bačkih Bunjevaca čvrsto stoji na putu realizacije zacrtani ciljova u „Platformi“ koja je postavljena, i gradi svoj politički put pod bunjevačkim imenom. U ovim pitanjima kompromisa nema i ne mož bit.

U nastavku konferencije za štampu bilo je riči o radu Bunjevačkog nacionalnog savita i Novinsko izdavačke ustanove „Bunje-

vački informativni centar“, u kojima je, na sidnici BNS-a, za koju u SBB-u tvrde da je nelegitima došlo do kardovski promina.

– Približavaje se izbori za nov BNS i raskol u BNS-u je namirno izazvan u želji grupe oko Aleksandra Matkovića, da po svaku cinu priuzmu institucije koje sad dobro funkcionišu. Nikad do sad nisu postizani bolji rezultati nego u periodu kako Nacionalni savit vodi Branko Pokornić. Nikad do sad nije bio vidljiviji napridak u razvoju institucija u bunjevačkoj zajednici nego u posljednje dvi godine rada „Bunje-

vačkog informativnog centra“. Napadnute su upravo ove dvi institucije. Na divljoj i nezakonito održanoj sidnici „sminjen“ je Branko Pokornić i razrišen je Upravni odbor NIU „Bunjevačkog informativnog centra“. Za nas je potpuno jasno, održana je nelegitimna sidnica, suprotno Zakonu, Statutu i Poslovniku. Branko Pokornić je i dalje legitimni pridsidnik Bunjevačkog nacionalnog savita, sve dok se, u skladu sa zakonom, u registar Ministarstva ne upiše kogod drugi. Smena Upravnog odbora NIU „BIC-a“ nije legitimna i NIU „BIC“ nastavlja normalno radit. Ne pada nam na pamet da tek tako pripuštimo da ovom ustanovom rukovodi Aleksandar Matković – kazo je Bajić i na kraju dodo:

– Ukoliko se na zakonit način formira kaka nova većina u Bunjevačkom nacionalnom savitu, koja će potvrdit ovakvo stanje, radiće brez nas, a biće i novi izbora.

N. S.

TOKOM JANUARA NASTAVLJEN „RAT SAOPŠTENJIMA“

Vrila politička zima

Iako je zimsko dobo, na političkoj sceni Bunjevaca je i dalje vrilo, a i tokom januara je nastavljen „rat saopštenjima“ politički partija i drugi ustanova.

U narednim redovima prinosimo reakcije i saopštenja.

BUNJEVCI SVOJE PROBLEME TREBA DA REŠE UNUTAR SAVETA

Gradski odbor Socijalističke partije Srbije oglosio se 15. 1. 2013. povodom problema koji je nastao u Bunjevačkom nacionalnom savitu.

Subotički socijalisti mišljenja su da sve nedoumice i nesporazumi triba da se riše u okviru institucija sistema.

Zakon o nacionalnim savetima i drugi akti koji regulišu oblast zaštite prava i interesa nacionalnih manjina daju dovoljan institu-

cionalni okvir za rešavanje tih pitanja u skladu sa najvišim evropskim standardima. Socijalisti ističu da u vreme kada su oni bili na vlasti sprečena majorizacija bunjevačkog naroda, što u bližoj istoriji nije bio slučaj. Dato im je pravo na slobodno nacionalno izjašnjavanje

i političko delovanje čime su udareni temelji demokratizaciji društva i pokazana iskrena volja vlasti da sprovodi aktivnosti na planu unapređenja zaštite prava manjina i manjinskih zajednica. Subotičani znaju da je u istorijskom smislu bunjevački narod zajedno sa drugim slovenskim narodima dao veliki doprinos u stvaranju moderne srpske države čiji su politički predstavnici učestvovali u radu Velike Narodne Skupštine održane 25. 11. 1918 u Novom Sadu kad je Vojvodina prisajedinjena Srbiji.

Zbog tih činjenica smatramo da bunjevački narod i njegov interes ne sme da bude predmet jeftine političke trgovine i kalkulisanja već njegove interese treba da zastupaju njegovi legitimni predstavnici, zaključuju se u saopštenju Gradskog odbora Socijalističke partije Srbije.

Gradski odbor SPS-a

REAKCIJA SAVEZA BAČKIH BUNJEVACA NA SAOPŠTENJE GRADSKOG ODBORA SPS-A

Na saopštenje SPS-a povodom problema u BNS- u oma isti dan reagovo je Mirko Bajić, pridsidnik Saveza bačkih Bunjevaca.

Zahvaljujemo Socijalističkoj Partiji Srbije na podršci da se problem unutar Nacionalnog saveta reši u nadležnim institucijama.

Aleksandar Matković, a kako vidimo pridružio mu se i Ivan Sedlak, obmanjuju javnost pričama o Sporazumu koji navodno predsednik Nacionalnog saveta Branko Pokornić ne poštuje.

Javnost treba da zna da su Spo-

razum o zajedničkom radu na ostvarivanju ciljeva bunjevačkog naroda narušili upravo Aleksandar Matković i Ivan Sedlak uz pomoć Suzane Kujundžić Ostojić. Umesto da zajednički nastupamo na izborima pod bunjevačkim imenom, što je bilo dogovoreno, zaključili su ugovor sa političkom strankom LSV i to tako da je taj ugovor zaključen između „Bunjevačke matice“ institucije za kulturu, književnost, nauku i stvaralaštvo Bunjevaca, i političke stranke, što je suprotno i Zakonu a ne samo logici. Ugovor je zaključen iz čisto ličnih interesa pojedinaca. Sami su objavili da se tada Sedlakov sin učlanio u LSV, a da su Matkoviću i Kujundžićki obećane visoke funkcije u gradu i Pokrajini. Sad kada se pokazalo da su tim ugovorom prevarili sve Bunjevce koji su glasali za listu Lige po njihovom pozivu i da nisu dobili ništa, obmanama i novim lažima pokušavaju da se dočepaju funkcija u Nacionalnom savetu i Bunjevačkom informativnom centru.

Konačnu odluku o tome ko je u pravu i ko je legitimni predednik Nacionalnog saveta Bunjevaca, daće nadležni organi, odnosno Ministarstvo za pravdu i državnu upravu republike Srbije.

Pozivamo sve aktere u nastalom sukobu da se uzdrže od daljih komentara i uvreda i da ne činimo nepopravljivu štetu. Da sačekamo odluku Ministarstva i da je svi poštuju bez obzira kakva bude, te da tako pokažemo ozbiljnost i odgovornost u obavljanju obaveza u Nacionalnom savetu u koji smo birani.

Mirko Bajić, predsednik Saveza bačkih Bunjevaca

SAOPŠTENJE GLAVNOG ODBORA BUNJEVAČKE MATICE

Povodom saopštenja SBB-a koje je potpisao njezin pridsidnik Mirko Bajić, a u vezi sa zbivanjima u BNS-u i oko njegov Glavni odbor Bunjevačke matice izdao je 18. 1. 2013. godine slideće saopštenje:

Gospodine Bajiću, ukoliko Vam je stvarno stalo do jedinstva među Bunjevcima tražimo od Vas i vaše stranke da prihvatite volju većine u Nacionalnom savetu i Odluke donete na poslednjoj sednici Nacionalnog saveta bunjevačke manjine od 5.1.2012.godine, po kome je mr Suzana Kujundžić Ostojić, nova predsednica a Vojislav Orčić novi predsednik Izvršnog odbora.

Takve odluke su legalne i legitime jer ih je donela kvalifikovana većina u skladu sa Statutom i ono što je vrlo važno, iznad svega su moralne. Da bi neko vodio Nacionalni Savet ili bilo koju instituciju mora biti pre svega moralan.

Razumemo i Vašu brigu za Vaše pozicije u Bunjevačkom informativnom centru, ali ta briga muči pored Nacionalnog saveta i druge bunjevačke institucije, jer nam je izuzetno stalo do njega.

Ne sviđa nam se što funkcionisanje i materijalno poslovanje u BIC-u nije transparentno. Malo ko zna na koliko ste plaćenih funkcija u ovom trenutku, kao zastupnik bunjevačkih interesa. Ne sviđa nam se što ste kao direktor tamo zaposlili svog sina, članove svoje stranke i na mesto predsednika Upravnog odbora člana svoje stranke. Možda sva ta slučajnost ništa ne znači i onda ne vidimo

zašto se plašite dogovorenih promena u Nacionalnom savetu i zašto držite kao „taoca“ u ovoj priči Branka Pokornića, koji često spominje da je koleteralna šteta.

Pomozite mu da to više ne bude. Zašto ga gurate u novu nemoralnu situaciju da nelegalno i nelegitimno zakazuje sednicu i ako je na sednici od 5.01.2013. godine razrešen funkcije? Sa ovim svima nama poručujete da ćete nastaviti sa stvaranjem problema i daljeg razdora među narodom. Da li je to zaslužio naš narod? Sve posledice tih postupaka će te i Vi snositi.

Na kraju moramo reći da nas niste iznenadili sa tekstem Vašeg poslednjeg saopštenja, gde je za ovu situaciju kriva Matica, mnogi pojedinci, pa i oni koji nemaju veze sa našom pričom, a samo ste Vi ispravni i jako vezani za naš bunjevački rod. Bilo bi smešno da nije tužno. Sa ovim smo završili svaku raspravu sa vama.

Glavni odbor Bunjevačke matice

OTVORENO PISMO SBB-A BUNJEVAČKOJ MATICI

Istog dana uslidilo je i novo saopštenje SBB-a, ko odgovor Bunjevačkoj matici.

Poštovani,

Obećao sam da sa najvažnijom bunjevačkom institucijom neću polemisati. Održaću reč i pored iznetih uvreda i kleveta na moj račun i na račun moje porodice u saopštenju od 18. 1. 2013., te neću odgovarati na isti način.

Ono što sam dužan reći Glavnom odboru Matice, je da ja ni jednom rečju nisam napao Bunjevačku maticu. Izneo sam stav da je suprotno Zakonu i logici, a ako hoćete i moralu, da institucija os-

novana radi očuvanja i razvoja kulture, jezika, nauke, književnosti i stvaralaštva, bude politička ispostava bilo koje političke stranke i da zaključuje Ugovore o političkom delovanju. To nije napad... To je odbrana institucije od zloupotreba i štete koju toj instituciji, a time i celoj zajednici, nanose Aleksandar Matković, prepošteni biznismen i Ivan Sedlak, predsednik ove ustave.

Da li je ili nije legitimna smena Branka Pokornića i nameštenje Suzane Kujundžić Ostojić, odlučiće nadležno Ministarstvo upisom u Registar, kako Zakon nalaže.

Mi ćemo odluku poštovati i ako nam ne bude prijatna, a držimo za reč sve poštene članove Glavnog odbora Bunjevačke matice, da će poštovati odluku i ako ne bude po volji grupe oko Matkovića i Sedlaka.

O delima Aleksandra Matkovića najbolje govore radnici u njegovim firmama, a o delima Ivana Sedlaka moglo bi se pričati. Najviše o tome kako sa uspehom Bunjevačku maticu pretvara u interesnu grupaciju i gerontološki klub.

Mi budućnost naših institucija vidimo drugačije.

Mirko Bajić, predsednik Saveza bačkih Bunjevaca

SAOPŠTENJE BUNJEVAČKE STRANKE

Povodom najnovijih dešavanja unutar Nacionalnog saveta Bunjevaca stav Bunjevačke stranke je sledeći:

Smatramo da je najvažnije da se bunjevački korpus dalje ne rasipa, a da je pogubno da se lični interesi

pojedinaца stavljaju iznad interesa Saveta.

S obzirom da je Sporazum o zajedničkom radu na ostvarivanju ciljeva bunjevačkog naroda potpisan, verujemo da će gospodin Branko Pokornić ispoštovati svoju reč. Podsetiću da je naš počasni član, a nekadašnji predsednik Saveta Blaško Gabrić u vreme svog mandata, ispoštovao isti takav Sporazum, koji sada gospodin Pokornić pokušava da sabotira. Politički interesi i međusobna lična netrpeljivost, ne smeju biti umešana u trenutnu problematiku Nacionalnog saveta, tim pre što su upravo njihovi članovi i odbornici, ujedno i predsednici nacionalnih saveta.

Najbolji primer težnje da se lični interesi stave iznad dobiti Bunjevaca, su pojedinci koji su već ugrabili visoke pozicije i pozapošljavali svoje stranačke kadrove u BIC. Vreme je pokazalo zašto se Bunjevačka stranka opredelila za odborničku grupu u kojoj je sada, a ne za grupu koju su hteli da oforme pojedinci koji su upravo poslednjim dešavanjima u Nacionalnom savetu, pokazali svoje pravo lice.

Nacionalni savet Bunjevaca treba da nastavi da se bavi svojom osnovnom delatnošću a to je dobiti bunjevačkog naroda. Bunjevačka stranka će se uzdržati od bilo kakvih aktivnosti koje bi eventualno dovele do daljnjeg rasipanja bunjevačkog korpusa.

Predsednik Srđan Evetović

SAOPŠTENJE ČLANOVA NACIONALNOG SAVETA BUNJEVAČKE NACIONALNE MANJINE

Povodom pokušaja sazivanja sidnice Nacionalnog saveta 19. 1. 2013. godine zajedničko saopštenje dala je i većina članova Nacionalnog saveta.

Na sednici Nacionalnog saveta bunjevačke nacionalne manjine koja je održana 5. januara 2013.

godine razrešen je funkcije predsednika Branko Pokornić odlukom 12 članova Saveta, od ukupnog broja 23, dakle legitimnom većinom.

Razrešeni predsednik Branko Pokornić sazva je sednicu Saveta 19. januara 2013. godine i doživeo neuspeh ispoljene samovoljnosti, jer se odazvalo 5 članova Saveta, tako da je zbog nedostatka kvoruma sednica završena pre nego što je i počela.

Koncept nepoštovanja osnovnih moralnih normi, nipodoštavanje izgovorene reči, datog obećanja, neuvažavanje pisanog sporazuma i stiska ruku ko verifikacije dogovorenog, karakteristike su ponašanja Branka Pokornića, koji je doživeo totalni neuspeh koji nije postupio na častan način kao što je uradio Blaško Gabrić prvi predsednik u ovom mandatu.

Zbog opstruisanja rada najznačajnije institucije bunjevačke zajednice, bivši predsednik Saveta i njegov inspirator Mirko Bajić, ugrožavaju realizaciju strateških zadataka koji su u interesu Bunjevaca.

Aktivnost protiv nacionalnih interesa, posebno od strane onih koji su za to zaduženi kao izabrani predstavnici svog naroda, pogubna je i nedopustiva zbog čega će uzročnici ovog stanja u Savetu naneti negativne posledice trajnog karaktera.

Lični interesi, koji nisu verifikovani osnovnim postulatima demokratskog odlučivanja, a to je odluka većine, unose konfuziju među pripadnike nacionalne manjine Bunjevaca.

Opterećen pogrešnim poimanjima stvarnosti, zaglibljen prevelikim ambicijama, u političkom dualizmu, Branko Pokornić je izgubio osećaj za realnost i upao u procep koji su stvorili oni čiji političke interese mora da zastupa i onoga koji ga koristi za ispoljavanje svojih ličnih frustracija prema svima koji ne misle kao on.

Rukovodeći se opšte prihvaćenim vrednostima demokratskog odlučivanja, a to je odluka većine, nas 13 članova Nacionalnog saveta Bunjevačke nacionalne manjine, još smo odlučniji da realizujemo naše odluke u interesu Bunjevaca, čije smo poverenje dobili i koji zaslužuju boljitak u svim sverama društvenog života.

Za većinu članova Nacionalnog saveta Blaško Gabrić

ODRŽANA SKUPŠTINA BUNJEVAČKE STRANKE VOJVODINE

Orčić novi pridsidnik

Usridu, 16. januara, održana je Skupština Bunjevačke stranke Vojvodine, a ona je bila i izbornog karaktera. Naime, dosadašnji pridsidnik ove političke partije, **Aleksandar Matković**, podno je ostavku, a Skupština je izabrala **Vojislava Orčića**.

Nakon izbora Orčić je zafalio na povirenju, istako da će se truditi da da pun doprinos razvoju Bunje-

Članovi Skupštine BSV-a podržali novog pridsidnika

Primopridaja: Aleksandar Matković i Vojislav Orčić

vačke stranke Vojvodine, al, prije svega, da kroz političko angažovanje pomaže rješavanju brojni problema bunjevačke zajednice.

– Bunjevačka stranka Vojvodine je primarno fokusirana na političko diloovanje u cilju zaštite bunjevačkog nacionalnog interesa. Na žalost, stranka u Subotici više nije parlamentarna. Zadataci su da u svakom pogledu ja-

čamo organizaciju stranke širenjem mesni odbora i članstva. Poslije izbora i određeni događaja, di prvenstveno mislim na smrt bivšeg pridsidnika stranke, mr Branka Franciskovića, došlo je do „opuštanja” stranke. Tu smo da animirano članstvo i pružimo punu podršku institucijama s bunjevačkim pridsidnikom – kazao je Orčić tom prilikom. N. S.

VOJISLAV ORČIĆ IZABRAN ZA NOVOG PRIDSIDNIKA BUNJEVAČKE STRANKE VOJVODINE

Pokrenit rad, privući nove članove, a postojeće probudit iz letargije

Kroz angažman u Bunjevačkom nacionalnom savitu upozno se sa problematikom čitave zajednice, a kroz politički rad će se truditi da pomogne u rješavanju krucijalni pitanja. Problema ima dosta, al ima i stvari koje su iz godine u godinu sve bolje. Razjedinjenost nije dobar pokazatelj. Ponosan na bunjevačke korene

Na Izornoj skupštini Bunjevačke stranke Vojvodine za novog pridsidnika

izabran je **Vojislav Orčić**. Pro-mi-ne na čelu stranke, kako kaže njezin nov pridsidnik, treba da doprinesu

da se pokrene rad, privuku novi članovi, a postojeći probude iz letargije. Orčić ističe da je tokom rada u

Bunjevačkom nacionalnom savitu značajno upozno problematiku Bunjevaca.

Vojislav Orčić, pridsidnik Bunjevačke stranke Vojvodine

– U ovom sazivu sam dvi i po godine, a kroz angažman u BNS-u sam ušao u aktuelnu problematiku bunjevačke zajednice u svim oblastima za koje je zadužen Savit. To me je potaklo da se, zbog specifične situacije u Bunjevačkoj stranki Vojvodine, odlučim na jedan ozbiljniji angažman u političkom smislu. Poznato je da je dosadašnji pridsidnik zbog sportski obaveza nije više bio u mogućnosti da vodi stranku, pa sam se privatno izazova da, zajedno s drugim članovima

BSV-a, učinimo pomak što se ključna pitanja naše zajednice tiče – divani Vojislav Orčić.

Stranka je u svojem početku bila parlamentarna, poslednji izbori nisu bili povoljni za BSV, šta nameće i političke prioritete.

– Na žalost, u poslednjem izbornom ciklusu izbornog uspiha nije bilo u Subotici. Prioritetni cilj nam je da ponovo postanemo parlamentarna stranka u Subotici, da bi lakše ostvarivali političke ciljeve. Zato i moramo da probudimo pasivirane članove iz

BUNJEVAČKI GENI

U razgovoru za „Bunjevačke novine“ Vojislav Orčić je istakao da je ponosan na svoje bunjevačke korene.

– Moj dida po ocu, po kojem sam i dobio ime Vojislav (mada se u nikim tekstovima spominje i ko Bela), bio je učesnik Velike narodne skupštine u Novom Sadu 1918. godine. Ponosan sam na to i na njega, a jedino mi je žao što

sam bio suviše mali da bi čuo i zapamtio autentične priče iz tog perioda koje sam mogo saznati od njega. S matine strane, koja je divovački Dulić, rod nam je bila Mara Đorđević Malagurski. Dida s matine strane i Mara su bili brat i sestra od tetke. Na svoje pritičke sam ponosan, i na njegov doprinos jednoj ideji – divani Vojislav Orčić za „Bunjevačke novine“.

BIOGRAFIJA

Vojislav Orčić je rođen 1958. godine u Subotici, odrastao je u Keru, di je i proveo mladost, a nakon tog se priselio u Bajnat. Nakon završene osnovne škole i gimnazije, završio je Višu školu unu-

trašnji poslova, a potom i Fakultet odbrane i zaštite. Nepuni dvadeset godina je radio u resoru Državne bezbednosti, a trenutno je zaposlen u subotičkoj „Toplani“. Otac je dvoje dce.

letargije, da pojačamo rad i proširimo broj odbora, a da animiramo Bunjevce.

Programski ciljevi se sami nameću, a tiču se borbe za prava Bunjevaca na svim nivoima i poljima.

– Programski ciljevi se odnose na očuvanje identiteta, to je širok, al opšte poznat pojam. On se poklapa i s ciljevima Nacionalnog savita koji, ko krovna institucija Bunjevaca, ima i svoje zakonske ingerencije. Političke stranke zastupaje iste stvari i pokušavaju da svojim radom pomognu ostvarivanju interesa. Zasad je izraženije pitanje očuvanje kulture kroz rad kulturno-umetnički društava, a pridstoji i borba za jezik. Svi ciljevi mogu se realizovati samo kroz saradnju sa bunjevačkim institucijama.

Problema u bunjevačkoj zajednici ima tušta, al ima i stvari koje su iz godine u godinu sve bolje.

– Poznati su problemi u oblasti zastupljenosti Bunjevaca, s obzirom na brojnost u Subotici i Somboru, u javnim službama, to se provlači već dugo godina. Nema Zavoda za kulturu Bunjevaca, jedne od ključni institucija koja bi objedinjavala mnoge oblasti iz kulture, a tu fali političko pozicioniranje u Pokrajni. Naravno, standardizacija jezika je jedno od najvažniji pitanja. Ona je u toku, al je to složen proces. Obrazovanje ima svoje rezultate koji su svake godine vidljivi, povećava se broj učenika i to je veoma značajno. Ta dica su, u pravom smislu riči, blago Bunjevaca.

Na političkoj sceni regiona trenutno postoje tri političke partije koje svojim imenom potvrđivaju da su spremne da se brinu o pravima i problemima Bunjevaca.

– Tri bunjevačke partije su, s obzirom na brojnost populacije te da su mnogi Bunjevci el politički pasivni el u građanskim partijama, sasvim dovoljne. Sve one imaju svoje programe koji su veoma slični, a kad ne bi vidili zaglavljive i ime političke partije, ni pažljivi pratilac dešavanja ne bi znao kojoj partiji pripada određeni program.

U tri političke partije, brez obzira na slične programe, malo je saradnje.

– Možem samo divaniti iz ugla nekog ko je to sa strane posmatro, jel sam suviše malo na ovoj poziciji da se uspostavi nika saradnja. Tu nisu nevolja programske razlike, nego možda nika opterećenja iz prošlosti, u jednoj, drugoj, pa i trećoj stranki. Možda prorade kaki lični interesi, sujete, kogod pamti što god duže nego što bi tribalo. Dolazi do tog da se jedinstvo nemož uspostaviti. Ti problemi se moraje privazić, vrime će nas natirati na to. Ko to ne mož privazić biće „kajžnen“, dal od strane građana, opšte javnosti... Razjedinjenost nije dobra poruka za naš entitet – kazo je Orčić i na kraju dodo:

– Tokom pridstojećeg rada ćemo nastojati da radimo u interesu svi Bunjevaca, al nećemo čutić ni o ostalim problemima, prija svega o onima na lokalno.

N. Stantić

MARIJA ŠAMU, NOVA ODBORNICA U SKUPŠTINI GRADA SOMBORA

Više prava za Bunjevce u Somboru

Potprikladnica Bunjevačkog nacionalnog savita, **Marija Šamu**, početkom decembra meseca sila je u klupu somborskog parlamentna. Gospođa Marija Šamu je u lokalni parlament ušla sa liste „Dušan Jović Ujedinjeni region Srbije”. Ko diplomirani pravnik, gospođa Šamu je zaposlita ko profesor u Sridnjoj ekonomskoj školi u Somboru.

Marija Šamu je i pridsidnica Gradskog odbora Bunjevačke stranke Vojvodine, pa nam je objasnila da je ova stranka na lokalnu ušla u cilu izbornu priču i u Ujedinjene regione s planiranim ciljevima šta sve treba ostvarit na nacionalnom planu na lokalnom nivou.

– **Želja nam je da ostvarimo naša manjinska nacionalna prava u većem obimu nego što je to do sad bilo. Veliki problem nam je održavanje Bunjevačke kuće ode u Somboru i nadamo se da ćemo u ovim putom i uticajom u lokalnom parlamentu lakše ostvarit sridstva za**

Marija Šamu

nju. Ništa manje nije važno ni da uspijemo u ostvarivanju budžetski sridstava za finansiranje radio emisije na bunjevačkom jeziku, koja se emituje u Somboru. Trudićemo se i da kroz projekte

pružimo značajniju potporu radu brojni sekcija iz UG „Bunjevačkog kola”, al i ostalim manifestacijama ovog udruženja.

R. Parčetić

SOMBORCI SVEČANO PROSLAVILI BUNJEVAČKI NACIONALNI PRAZNIK

Veselo i svečano na Marinskom prelu

U petak, 1. februara, uoči Marin dana – Dana velikog prela, u organizaciji UG „Bunjevačko kolo” somborski Bunjevci su svečano obilježili jedan od svoja četiri nacionalna praznika

U somborskoj varoši tradicija održavanja bunjevačkog prela ušla je u desetu deceniju. Prvo prelo održano je daleke 1922. godine, a od reosnivanja Bunjevačkog kola, bilo je ovo 13. po redu.

Prelo je bilo organizivano u restoranu Gerontološkog centra u somborskoj varoši i okupilo je priko dvisto čeljadi.

Svojim prisustvom, svečanost bunjevačkog Nacionalnog praznika uveličali su gradonačelnik somborski **Nemanja Delić**, načelnik Zapadno-bačkog okruga **Dušan Jović**, **mr Suzana Kujundžić Ostojić** ispid BNS-a, potpidsidnica

Nuz muziku su jednako uživali i folklorci, al i igrači „amateri”

BNS Marija Šamu, ko i pridstavnici bunjevački institucija – Bunjevačke Matice, Nacionalnog savita, BKC „Lemeški Bunjevci” i pridstavnici Bunjevaca iz Mađarske.

Ko što nalaže tradicija somborski prela, svečanost je započela pivanjom svečani pisama u izvođenju proslavljenog somborskog Mišovitog omladinskog hora „Juventus Cantat”, koji su se tokom večeri i predstavili Mokranjčevim rukovetima i pismama somborski autora. Prelo su svečano otvorili počasni pridsidnik **mr Đuro Bošnjak** i pridsidnik „Kola” **Dejan Parčetić**. Za lip folklorni nastup, ko i uvik, pobrinio se GKUD „Ravangrad” spletom igara iz Banata i bunjevačkim igrama.

Posebno draga gošća somborskog prela bila je jedina Bunjevka iz obližnjeg sela Koluta, optantki-

Veselilo se i za glavnim astalom

Dejan Parčetić uručiva slike od slame bandašu i bandašici

nja iz Gare, **Ana Nikolin**, koja je ko simboličan poklon goste prela zakitila ruzmarinom i stihovima bečarca „Donela sam buket ruzmarina, Bunjevcima za zdravlje je svima, ruzmarin je likovito cviče – ko ga sadi zažalit neće!”.

I ovog prela, po tradiciji udruženja, bandašu **Mi-**

lanu Matariću i bandašici **Maji Lulić** sa Dužionice 2012. svečano su pridati pokloni – slamarske slike u znak sićanja na njevu počasnu ulogu i misto na slavlju žitu i novom kruvu.

Tamuraški orkestar „Đuvegije” uveselio je i ovo prelo, a nuz njevu svirku i pismu igralo se i pivalo i tako u veselju dočekao se Marin dan.

I ovog prela tražilo se misto više na čeg su somborci posebno ponosni. Daj Bože sriće i zdravlja, pa da se i do godine u veselju i u što većem broji proslavi bunjevačko prelo.

R. Parčetić

U BAJMOKU ODRŽANO VELIKO BUNJEVAČKO PRELO

Jubilarni, deseti put

Prvi pisani tragovi o održavanju prela u Bajmoku datiraju još iz 1884. godine, a posljednji deset godina BKC „Bajmok” redovno organizuje proslavu jednog od četiri bunjevačka praznika

U Bajmoku se u petak, 1. februara, tražilo mjesto više za astalom. Velika sala KPD „Jedinstvo-Eđšeg” bila je prepuna gostivi koji su imali samo jednu ideju, da proslave jedan od četiri praznika Bunjevaca, Veliko bunjevačko prelo.

Domaćini iz Bunjevačkog kulturnog centra „Bajmok” su se i ove godine potrudili da ispoštuju običaje, a ovogodišnje prelo imalo je i poseban karakter jer je bilo jubilaro, deseto po redu.

– U sklopu obilježavanja jednog od četiri nacionalna praznika se prije deset godina pridružio i BKC „Bajmok” i od tad redovno organizujemo Veliko bunjevačko bajmočko prelo. Želimo da se na ovaj način podsjetimo svega onog što su nam prici ostavili, a prvi pisani tragovi u prelu u Bajmoku datiraju još iz 1884. godine. Ono se održavalo s vrijeme na vrijeme, s prikidima, a u zadnje vrijeme, kako se Bunjevci mogu izjašnjavati slobodno, redovno obilježavamo ovaj praznik – kazao je **Branko Pokornić**, predsjednik Bunjevačkog kulturnog centra „Bajmok” i dodao:

– Svom bunjevačkom narodu želim da čestitam Dan velikog prela, u lično ime, u ime BKC „Bajmok” i u ime Bunjevačkog nacionalnog savita.

Jubilarno prelo okupilo je i velik broj zvanica, a među njima je bio i **Modest Dulić**, gradonačelnik Subotice. Ni on nije mogao odoliti tradicionalnim đakonijama i dobroj rakiji. Čestitajući okupljenima praznik, ali i imendan svim Marijama, Marama, Mariškama, Marina, sa kojima se na kraju i sliko i pozdravio je goste i domaćine.

Puna sala gostivi na Prelu u Bajmoku

*Goste su prvo pozdravili **Branko Pokornić** i **Modest Dulić**, a potom razgalili **Jasmina Kumer**, **Helena Hajduković** i **Anica Skenderović***

*Domaćini sve **Marije**, **Marine**, **Mare** i **Mariške** darivali poklonima*

Komšije iz Tavankuta su pomogle u organizaciji kulturno-umitničkog programa. Tako su dica iz Bunjevačkog kulturnog

centra „Tavankut” izvela tradicionalne bunjevačke igre, a učenice Osnovne škole „Vuk Stefanović Karadžić” iz Bajmoka, **Jasmina**

Kumer i **Helena Hajduković** odrecitovale su preljске pisme.

Nagrađeni su najmlađi učesnici programa velikim aplauzom, al

Gosti iz BKC „Tavankut“ predstavili bunjevačke igre

nagrađena je i Anica Skenderović iz Tavankuta. Ona je zabavila goste svojim kazivanjem o scenama iz života, i dobro razgalila goste prid večeru. U divanu za „Bunjevačke novine“, u malo ozbiljnijem tonu, ispričivala je o prelu kakvi se ona sića iz divana stariji.

– Ne sićam se stari prela, al se zato sićam divana majke i pramajke. Prele su posebno bila zanimljiva za mlade, i uvijek se oblačilo najlipše ruvo što se imalo. Pogotovo se gledalo da se mladi ponove prid prelo, da se kupi štogod novo, da se obuče najbolje što se ima, a muzike,

pisme i veselja je uvijek bilo. Naravno, često je tu pala i po koja simpatija – divanila je Anica Skenderović.

Prid gostima je bila, kako bi to kazo Đorđe Balašević, prava „ikebana“ preljski đakonija, sa njezinim visočanstvom – krumpiračom u glavnoj ulozi. U tepcijama su, kako je to i red, ruku pod ruku, išli kobasica, krvavica, rebra, slanina i krumpir, na kraju je kasko kiso kupus, a svako je posli gasio žed, vodom, vinom, sokom, ko već kako voli.

N. Nimčević

Posli potrošeni kalorija krumpirača došla u pravi čas

U ORGANIZACIJI BUNJEVAČKE MATICE ODRŽANO VELIKO BUNJEVAČKO PRELO

Sastali se prošlost i sadašnjost

Na Velikom bunjevačkom prelu slavilo se ko kadgod, ko na prvom javnom prelu održanom daleke 1879. godine, baš na Marin dan. Prele su prilika da se čeljad družu, opuštu i priprave za važne poslove na proliće. Gosti izabrali Miljanu Đukić iz KUD-a „Bratstvo“ za najlipšu prelju u 2013. godini

U organizaciji Bunjevačke matice, u subotu, 2. februara, tačno na Marin dan, u restoranu „Spartak“ je održano Veliko bunjevačko prelo. Na istom mjestu sastali su se prošlost i sadašnjost, prisutni su se sićali kadgod, pa i onog održano 1879. godine, kad je prelo izašlo iz porodični okvira i postala, takoreć, javna manifestacija.

Upravo je to potvrdio i Ivan Sedlak, pridsidnik Bunjevačke matice.

– Te daleke 1879. godine, na

Lipota mladosti – šesnajst kandidatkinja u izboru za najlipšu prelju

Marin dan, prvi put je Bunjevačko prelo izašlo iz porodični

okvira. Na tom velikom varoškom prelu okupilo se oko 1.000

čeljadi, a mi praktično danas obilježavamo taj dan. Kako je i

Puna sala gostivi uživala u pismi i muziki

Bunjevački nacionalni savit uzo ovaj datum ko jedan od četiri nacionalna praznika Bunjevaca, onda je slavlje još veće. I ovaj put se držimo tradicije, zna se da su se kadgod prela pravila zimi, posli jedne uspišne godine, a tokom „mrtve“ sezone u velikim poslovima na salašima. Svi koji su se skupili na prelu su nam jednako dragi gosti, svima smo prikazali bogat program, dio naših običaja, a nadam se da su se svi dobro osiicali uz druženje, večeru, pismu i muziku – kazao je Sedlak, čestitajući pri tom imendan svima Marijama.

Goste je pozdravio i Marko Marjanušić, pridsidnik Odbora za kulturnu u BNS-u i organizator prela, a u ime Nacionalnog savita gostima je lipo i veselo večer za pamćenje u ime BNS-a poželila i mr Suzana Kujundžić Ostojić.

Med brojnim gostima i zvanicama bio je i Dragan Srečkov, pomoćnik pokrajinskog sekretarijata za kulturu i javno informisanje. On je istako da uvijek rado prisustvuje proslavi bunjevački praznika, te da su i Bunjevci sastavni dio etnički šarene Vojvodine.

– U Sekretarijatu pomno pratimo sva događanja u Vojvodini, pogotovo kad su u pitanju tradicija i kultura. Imali smo jedinstvenu priliku da se upoznamo sa nematerijalnim nasleđem Bunjevaca u Vojvodini. Inače, ovo mi nije prvi put da prisustvujem ovakvim događajima, pratio sam i Dužijancu. Vojvodina zaista

Najlipše prelje s domaćinima i organizatorima

Pivalo se do rani jutarnji sati

jeste multikulturalna regija, sa mnogo različitosti, ali i sličnosti koje upravo proističu iz razlika. Sekretarijat će uvek imati veliku pažnju prema ovakvim događanjima i trudiće se da pomogne, ne samo svojim prisustvom, već i na druge načine – istako je Srečkov.

Prelo je zaista i proteklo u veselju, kako je to i običaj, nuz dobru

večeru i piće. Od kokica, priko kobasice, do fanaka, a sve nuz tamburaške orkestre i Tamaru Babić, Antuna Letića Nuneta i njegovu bandu i „Sledbenike Tumbas Pere Haje“. Ko je izdržo, mogo je igrat, a bilo je slobodno i pivat sa strane. Za one koji su mislili da su srićni, bila je organizovana i tombola, a najvećma se čekio broj tiketa koji je donosio prase.

Da je prelo zaista sinonim za veselje potvrdila je i gošća iz Mađarske, Marica Ostrogonac koja je istakla da nema tušta razlika izmed prela u Subotici i Mađarskoj.

– U Baji i okolini još se prave prela, evo večeras sam tribala bit u Gari, al eto, juče smo bili u Somboru, dobili smo poziv da dođemo u Suboticu, a kako tu još nismo bili, iskoristili smo priliku. I na prelma u Mađarskoj se niguje tradicija. Počinju kulturnim programom, folklorom, najvažniji su pisma i veselje, a, ako izdrže noge i duša, igra se sve do zore – divanila nam je gospođa Ostrogonac.

Ipak, najuzbudljiviji dio prela, bio je izbor najlipše prelje 2013. godine. Svi gosti u bili članovi žirija koji je imo težak poso, izabrat najlipše med šesnajst lipi cura. Sve su dobile cviče od Marka Marjanušića, pridsidnika Organizacionog odbora, a najlipše su darivane lentama, cvičom i plaketama. Nakon pribrojavanja glasova, za drugu pratilju izabrana je Bojana Svrkota, prva pratilja bila je Danijela Gabrić, dok je najlipša bila Miljana Đukić.

– Prilip je osičaj, zaista nisam očekivala da ću bit izabrana za najlipšu prelju, nit da ću se ovako lipo osećat. Ako će me po nećemu pamtit, onda je to cigurno da sam bila najlepša prelja u 2013. godini – kratko je kazala vidno uzbuđena najlipša subotička prelja. N. Nimčević

JEDNA ŽIVOTNA PRIPOVITKA SA NAŠI SALAŠA...

Složna braća inovatori

Posita porodici Firanj potvrdila onu narodnu „Kad sloga kuću gradi...” nema tog što se ne može napraviti

Januar mesec, snig oči a u salašima i dalje mir... Zimsko je doba, vrijeme mirovanja na njivama i baščama pa se čeljad malo više odmara. Taj svečani mir bi varoška čeljad rado kupila da se duša odmori od gradske vreve i obaveza... Doduše, čuje se još ponika petarda zaostala iz „arsenala” božićno-novogodišnje pucnjave... E, takva, moderna paljba se prinela i na mirne salaše tokom ovi zimski meseci.

Iz istorije salaša

Salaši Nenadić su se smistili na drumu izmed Sombora i Gakova, udaljeni su od varoši pet do osam kilometri, jel se salaši „istežu” pravcom sever–jug, al ji ima razbacani i u njivama. Moglo bi se reć da je Nenadić gotovo „srasto” sa somborskom varoši, jel je novim stanovnicima koji ovdje kupuju zemlju il se zapošljavaju u Somboru, lipo izgradit kuću na drumu, pa se tako salaši sve više primiču varoši. U istorijskim spisima ime Nenadića se prvi put spominje 1702. godine ko pustara, a u prvim de-

cenijama 18. vika već se biluže stanovnici Nenadića - somborski vojnici, koji naselje zovu Stolišić a pri popisu se ti godina zateklo 20-tak familija katoličke viroispovisti. Već 1866. godine u Nenadiću radi Bunjevačka škula a 1929. nakon velikog nevrimenta i velike štete na njivama i salašima, sazidana je i posvećena kapelica Mariji Blaženoj. Prema posljednjem popisu, u ovim salašima živi 567 stanovnika u 162 domaćinstva. Oduvik, u ovim salašima je najviše bilo bunjevačke čeljadi.

Sudbina jel teški križ na mlada pleća

Ova pripovitka, a mogo bi se i roman napisat, je o jednoj takoj pravoj bunjevačkoj familiji, familiji Firanj, sa salaša s kraja Nenadića il s kraja Bajskog puta, kako još čeljad zove ovaj šor.

Ivan i njegov stariji brat Alen s familijom žive baš tu, u najvišljem salašu u Nenadiću. Kod nji nikad nije prazna kuća jel mnogi znani, slučajni jel putnici namirnici svrte

na divan il po kaku pomoć. I svakog dočekaje domaćinski i sa kakom šalom na račun gosta – onako još s vrata! Kod Firanja svračadu mladi a i oni strariji što se mlado osičaju jel kod ove familije ima za svakog po lipa rič.

Tako vedre i vesele domaćine familije Firanj nije baš uvik sudbina milovala. Brojni tužni i tragični događaji obiluzili su ovu familiju i ta se tuga iz srca istisnit ne može. Još u ditiinjstvu izgubili su brata **Bogdana**, bio je zdravo mali... A onda je, sa samo deset godina, zauvik oči i brat **Vranja**... I taman kad je žalost dala više mista životu, i baćo **Mato** i mama **Marija** odoše s ovog svita prirano.

Život ide dalje

Stariji brat Alen je odjedared posteo odrasto čovik, priuzo na sebe brigu oko salaša i oko školovanja najmlađeg brata Ivana kojem je bio sve! Kolko njim je bilo teško i kako su proveli te godine – samo oni znadu! Vrimena za koja kažemo – spominjalo se – ne vraćalo se!

Danas su to dva ozbiljna, složna

brata što planiradu i zajedno rade! Mladi, vridni, sposobni, na diku i ponos svoji salaša! Za nji u salaši kažu da znadu sve – i mehaniku za mašine, i remontovanje, i varenje, zidarske poslove, farbanje, u struju se razumidu... Ono što je glavno, što svi meštani divane – Tu nema svađe i zato napriduju!

Pomažu i komšijama i rodbini. Ako uzatriba štogod na strugu uradit, jel s traktorom kad kogod zapadne na litnjem raskvasitom putu... uvik su tu da pomognu. Nema tog posla koji se njima može otet! Ono što drugima ne polazi za rukom, Firanjima se neće otet. Poso na salašu traži od čovika da poznaje više zanata i viština, pa čak se kadgod od čovika očekiva da se u snalaženju pripozna ko istraživač, jel inovator, pronalazač...

– **Najviše volimo da se latimo kakog posla što su već drugi probali, nisu uspili, pa kažu kako je štogod nemoguće** – kažu u šali braća.

S posebnim zadovoljstvom se late rišavanja ti nazivimo „nejednačina” med brojnim poslovima na salašu. Obadvojica vole IMT

Zajednička ljubav prema mašinama, al i brzom motorima: Alen i Ivan sa svojim dvotočkašima

Zasukali rukave i opravili „mutanta” – traktor koji je sastavljen od dilova razni proizvođača, a još i radi!

traktore a motorbicigle su njim veliki hobi, i to onaj za koji se kaže „baš strastveni hobi”. Tako svaki od braće vozi „bisan” velik motor. Lete po nenadičkom drumu! Stariji svit mrda glavom, a mlađi se smijulje i čekadu na red da ji braća provozađu na „makini”.

Mladi domaćini za ugled

Sva zemlja, najlipše njeve njive su oko salaša. Mora se priznat da su za primer, čiste – brez korova, baš za ugled! Redovi u njivama ko lenjirom iscrtnani!

Imadu braća i žitne kombajne i berač i svu potribnu mehanizaciju. Posebno su ponosni na nike svoje inovacije sa starijim oruđima. Tako su sami napravili veliki valjak i još što šta potribno u paorskoj avliji.

Ivan je još momak i litos je tribo bit na Dužionici i to baš na mistu bandaša. Al, nuz sva svoja znanja i umenja, jedno još nije stigo. Nije stigo do folkloru i igranja, pa da ne igra i da se stidi – e, taki bandaš nije tio bit! Alen i njegova žena Maja imadu tri curice koje svake

godine idu u nošnji za Dužionicu. Familija Firanj je uvik med gostima na prelima i tribinama u Bunjevačkom kolu.

Ova familja Firanja je oduvik bila bunjevački opridiljena. Ponosno ističu da su isto opridiljeni ko i njevi dida, pradida, nane i majke – Bunjevci!

Inovacija iz radionice – „Mutant”

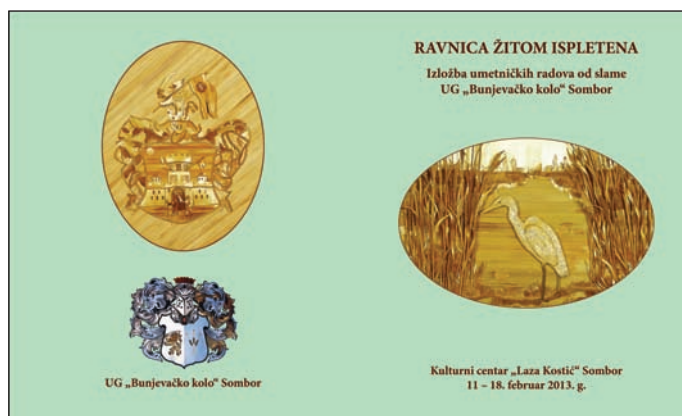
Složna braća se nisu posebno odmarala ove zime. U radionici su našli zabavu a nadaje se i koristi od svoji inovatorski sati provedeni nuz brezbroy različiti dilova za traktore razni fela. Pokušavali su i uspili u sastavljanju traktora, kako ga oni nazvaše „Mutanta”, jel su ga sastavili od rastaviti i davno otpisani delova traktora različiti proizvođača. Traktor su pokrenili, što kažu „upalili”, a onda i probali u brazdi. Sad ostaje, kako kažu, samo „šminka”.

Pa nek kogod kaže da braća Firanji štogod ne mogu!

R. Parčetić

IZLOŽBA SLIKA OD SLAME U SOMBORU

Ravnica žitom ispletena

Najlipše slamarske slike slamsarski umitnica „Bunjevačkog kola” biće prikazane na izložbi u Maloj galeriji Kulturnog centra „Laza Kostić” od 11-18. februara.

Positioci će bit u priliki vidit brojne nagradene slike sa MIRK-a 2012. i sa Pokrajinske i Republičke izložbe umitnika amatera.

O izložbi i slikama govoriće **Tatjana Dimitrijević**, akademski slikar a izložbu će svečano otvoriti **Pavle Blesić** istaknuti bunjevački i svitski likovni stvaraoc.

R. P.

U TAVANKUTSKOJ OSNOVNOJ ŠKOLI ODRŽAN ČAS O ZIMI I BOŽIĆU

Ugledni čas bunjevačkog

U OŠ „Matija Gubec” u Tavankutu, učiteljica **Mirjana Savanov** održala je ugledni čas bunjevačkog s grupom učenika od prvog do četvrtog razreda. Času su prisustvovali direktorica škole **Stanislava Stantić Prčić**, te pedagog i kolege.

Na času je kroz metodu grupnog oblika nastave realizovana nastavna jedinica „Zima i Božić”, što je za prvi razred bila obrada, a za učenike od drugog do četvrtog razreda utvrđivanje i proširivanje znanja. Grupe su bile mišovite, što znači da su u svakoj grupi bili zastupljeni učenici od prvog do četvrtog razreda.

Svaki učenik u grupi imao je svoj zadatak, tako da su svi bili aktivni. Posli određenog vremena svaka

Učiteljica Mirjana Savanov, zajedno s dicom, realizovala ugledni čas bunjevačkog

grupa je imala izlaganje. U toku izlaganja svi učenici su štogod divanili el recitovali. Čas je bio ispu-

njen i pismama koje divane o zimi i Božiću. Na kraju časa dica su naktila kadgodašnju granu salon-

skim šećerom, ukrasima od papira i anđelima od ljuskure.

M. S.

U KUĆI ĐURE JAKŠIĆA U BEOGRADU ODRŽANA SUBOTIČKA IZLOŽBA

Slamarke „Art-etnosa” prid Beogradanima

U decembru misecu lanjske godine grupa slamarki subotičkog udruženja „Art-etnos” predstavila se beogradskoj publici izložbom slika od slame u kući Đure Jakšića u Beogradu.

Tokom izložbe su predstavljene su slike: **Marcele Brčić Kostić**, **Ivane Dulić**, **Lozike Homolja**, **Kosovke Ivković I**, **Ljiljane Letić**, **Marije Sebenji** i **Rozalije Tot Kiš**.

Za ovu priliku štampan je i katalog s fotografijama slika od slame i kratkim predstavljajom izložbe **Ljubice Vukov Dulić**, istoričarke umitnosti i kustosa subotičkog Gradskog muzeja, i **Aleksandra Jovanovića Birilja**, penzionisanog profesora istorije umitnosti iz Beograda i slikara (član ULUS-a), na

Aleksandar Jovanović Birilj sa subotičkim slamarkama u Beogradu

čiju je inicijativu izložba organizovana.

Vridno je kazat da su slamarke u prigorovima da se sa izložbom

slika od slame pridstave i u Minhen, u Nemačkoj.

E. B.

ALAGA STIPAN, LEMEŠKI KANTOR

Malo isko a puno dao

Sićanje na čovika koji je živio svoju viru i svoje umiče posvetio Bogu, Stvoritelju svom

Lemeš, selo izvorno naselito plemićkim bunjevačkim i mađarskim življom, iznirilo je mnoge intelektualce, e sad manje el više poznate široj javnosti, al ovom prilikom želim vam ispričovdat, ma želim se i sam prisiti, jedne osobe o kojoj na žalost nikad nismo tušta znali, o kojoj smo toliko tog zaboravili i o kojoj će naša dica još manje čut. Priča o **Alagi Stipanu**, lemeškom kantoru, ide vako: 20. aprila 1939. godine u porodici **Antuna Alage** rodilo se muško dite, Stipan. Bila je to čuvena, viđena i svake fale vridna familija, cilom selu na diku i uzor. Antun i žena mu **Margita** divojački **Rogić** bili su vridni ljudi, pravi kršćani i katolici, istaknuti članovi crkvenog odbora, čeljad koja su uvijek ispomagala crkvu i služila Bogu, a u takom duhu su učili i odgajali i sina jedinca. Stipan je završio škulu u varoši u Somboru i oma se vratio u selo i nuz roditelje bio vrlo aktivan u crkvi.

Sam, al nikad usamljen

Tadašnji velečasni **Beneš Ivan**, primio ga je u službu kantora, koja je trajala puni 35 godina, a cigurno bi potrajala i duže da je Stipan poživio. Kako se nikad nije ženio i nikad nije zasnovao svoju porodicu, Stipan je živio nuz roditelje, al nikada usamljen. Čak i onda kad su oni umrli, njemu je ostala muzika, umitnost i jaka vira u Boga. Stipan je živio muziku a ona je postojala isključivo i samo zbog njeg. Puno puti je zaminio odsutnog zvonara, pa se višto igro sa štrangama koje su poznavale njegove ruke tako lagano, skladno krenio bi zvona u vesu ples. I to je Stipan iskoristio

da komponuje, malo jače bi povuko livu štrangu, malo kasnije desnu a onu sridnju uvijek ravnomirno zatezo. Sićam se sad, ha, baš ko da ga vidim, onako punačkog ko da se sigra s konopima. Znao je sidit i prid crkvom il u crkvenim vratima i vodit brigu šta se dešava, podviknit el prstom zapritit dici, pa čak i svršenim ljudima, ako su štogod našao radili. Al ispid svega bio je to čovik od svog zanata, njegovi prsti su s takom lakoćom šetali po klavijaturi i mrtve kote notnog papira privodili u divne zvonke arije naše crkve, naše lemeške lipotice. A taj cigurni, uvijek krički, jaki bariton rušio je svaku barijeru prid sobom, širio se i podizo u visine pa nas sve obavijo, kako nas je samo znao duševno ispunit. Taj isti glas, i to isto znanje i umiče darovao je i okolnim mistima kad bi i posotio i služio u njevoj crkvi. Nije bilo sarane na kojoj Stipan nije cili narod rasplako kad bi opivavo, kad bi mrtavca od familije njegove oprao, dostojanstveno, jednako bilo to mlado el staro čeljade. Nad mladim bi opivo sve ono što nikad nije doživio, sve one životne lipote koje je izpuštio a nad starim sve ono što je proživio, i lipo i manje od tog.

Lagano nestaje iz sićanja

Al 18. januara 2000. godine nakon kraćeg odsustva i boravka u špitaju Stipan nas je napuštio u 61. godini života. Tog dana zvona su digla glas da bi oglasila smrt onog koji i je kadgod ljuljo ko majka čedo svoje, samo što nije bilo njeg da to čuje. Nije mogo zvonar drćavim rukama upravit njev hod, rasparila su se odviše, tupu su je čejala, da Sti-

Stipan Alaga

pana nije više. A kor, nikad više nije ostio tromi korak, dok se zaduvano tilo penjalo nuz basanage, i žurilo na svoju poziciju. Nikad više nije zasviro, barem prstima prošo nuz dirke da prašinu skine. Odjedared smo čuli tišinu kako zvuči, kako tiho zvoni, sve je zanimalo, čutilo i znali smo nikad više. Smrt mu spušta kapke, stegne usta i smiri glasnice. Tušta svita je Stipana ispratilo u lađani grob nuz roditelje. I pričalo se o njem godinu, dvitri, a sad već sve manje i manje. Pomrli su oni koji su ga znali, koji su poštilovali i cinili njegovo znanje. Na lađnom kamenu groba mu stoji ime, al uzalud kad mnogi i ne znadu ko je bio taj čovik. Kadgod, vrlo ritko, kogod prošeta tude, tek travu da ugazi, ostavi struk el dva kagog cviča, a svića, ona tek vrlo ritko gori!

Nije srićan ko tušta ima, već ko malo ište

Ovo pišem ne bil ga trgnio od zaborava i uspominu mu očuvo, kako zbog sebe, tako i zbog drugi. I često sam baš ja taj koji dođem do

Stipanovog vičnog počivališta i kažem koju molitvu tiho, el čak nimo. Nek se znade da je kadgod u Lemešu bio velik čovik koji je naspram svoje veličine tako malo živio, skromno, a kako je živio tako je i očo. Ciguran sam da je za njega i to malo bilo puno, jel nije znao el nije želio više. Znete i sami, nije srićan onaj koji puno ima, neg onaj kome malo triba. Taj će se uvijek zadržat. U ime svi Lemešana, zafaljivam se dragom Bogu što je bio toliko milosrdan kad nam je poklonio tog čovika, a još više zafaljivam što sam ga ja poznavo, pa makar i to malo, samo koju godinu. Kad sam ja navršio četrnaestu, njega više nije bilo. Za vrime tihi noći, kad se samo priroda čuje, kad oblaci nebom brode a zvizde namiguju ja napregnem uši i nadam se, možda ga još jedared čujem kako u nebeskom dvoru divne pisme poje.

Nek otpočiva u miru božijem, svitlost vikovičnja nek mu navik svitli, a dragi Bog nek mu dušu pridruži svecima svojim i orosi je viktrojnom rosom milosrđa svojeg.

Željko Zelić

SEGEDINSKI SANDŽAK I STANOVNIŠTVO U POPISU 1570. GODINE (VII DIO)

Somborska nahija u Segedinskom sandžaku

U VII nastavku, nakon što smo u prithodnim brojevima prikazali sam Sombor, bio je vrlo velik zadatak prikazati podatke o Somborskoj nahiji, sadržane u poreskom popisu, kako finansijske pokazatelje, tako i one naturalne, koji se opet daju vridnovati u akćama

O buhvat zapisani podataka vrlo je velik, s obzirom da nahija u ovoj godini, po turskim podacima broji čak 159 pustara, sela i gradova. Med njima ima i oni koji nose identično ime ko i pojedina mista u Subotičkoj nahiji – dva Bajmaka, Đurđin. Zanimljivi su i vrlo dragocini podaci o Bodrogu, po kojem se kadgod zvala Bačko – Bodroška županija, a koji je ostalo vrlo malo, po pravilu posridni, jel je misto odavno nestalo sa lica Zemlje. Nalazimo i nikoliko najstariji tragova bunjevački prizimena, koji ima u drugim nahijama, a čiji su zapisi stariji, od, do sad, u literaturi poznati.

Koliko selo toliki prihodi

Senmarton (možda je bio Sent Marton, al ovako je zapisano) brojo je 19 srpski familija, 18 kapija, s prihodom od 7.000 akći. Pripado je sultanskom hasu, a nalazio se na obali Mostonge. **Gazja Bila** je nenaseljena pustara u vlasništvu stanovnika spominjanog Senmartona, s prihodom od 1.470 akći, koji naravno, pripadaje sultanskom hasu, a zabilužen je i u popisima iz 1560. i 1578. godine. **Senkiral** (možda Sent Kiralj, u privodu Sveti Kralj) je srpsko selo sa 18 familija, 17 kapija, i prihodom od 6150 akći, koje su išle u sultanski has. **Dolna Santo** je srpsko selo s 20 familija, 19 kapija i prihodom od 5.500 akći, a prema timarskom defteru bio je timarski prihod Ka-sima, iz oslobođene grane ovog martoloza, kaločke tvrđave. **Šarija** je srpsko selo sa 4 muhamedanske familije i 12 nemuhamedanski, kako stoji, odnosno srpski. Prihod je 6.479 akći. Šarija je identična s pustarom **Šara**, više ondašnjeg **Nemešmilitića**, odnosno današnjeg Svetozar Miletića. Prihod je bio dio prihoda komandira prve čete somborske tvrđave Mustafe bin Sulejmana i 9 njegovi tvrđavski vojnika od ukupni 12.669 akći. Članovi muhamedanski familija plaćali su po 22 akće rezmi čifta (značenje smo objasnili u prithodnim brojevima). **Verbofće** je pus-

tara u vlasništvu stanovnika Šarije, a prihod je bio dio obaveza same Šarije. **Pavlofće** je selo sa 12 srpski familija i 9 (!) kapija, te godišnjim obavezama od 4.500 akći timarskog prihoda Husrev bin Abdulaha, komandira 5. čete somborske tvrđave i njegovi 8 vojnika. **Jakofal** je srpsko selo sa 18 familija, 17 kapija, i obavezama od 6.185 akći, što je u visini od 3.585 akći timarski prihod ketude azaba, Huzreva, 1000 akći pripadalo je segedinskom tobdžiji More bin Mehmedu, a za priostali 1600 akći iz sačuvani dokumenata, nije moguće utvrdit kome su pripadale. **Alatka** je nenaseljena pustara sa prihodom od 300 akći koji je vezan za korišćenje ispaše i koševine mištana Jakofala. **Đorćanoš** je selo sa 12 familija i 9 kapija, te obavezama od 4300 akći.

U popisu desetina iz 1522. zapisano je ko Đerzanoš, a 1555. u popisu za džizje porez, te 1560. god. u popisu sandžaka, zapisan je ko Đerđ Janoš, te iz tog vidimo kako se stari naziv minja prema izgovoru postojećeg stanovništva, a daje nam i podatke o vrstama i godinama drugi popisa. Iz navedeni podataka nije jasno kome je prihod išao.

Imena mnogi sela više ne postoje

Prekaja je srpsko selo sa 16 familija i 15 kapija, te obavezama koji su iskazani zajedno sa pripadajućom pustarom **Kemendin** od ukupni 7.050 akći. Sve to dio je hasa od 34.000 akći Ali bega, segedinskog mirlive. **Kemendin** jel **Koruškova** je nenastanjena pustara, koja je bila pored važnog puta koji je vodio od Bodroške tvrđave, priko Sombora za Bečej, što je izazvalo česte nevolje od oni koji su tudan prolazili, pa se kako proizlazi iz popisa 1560. godine mož zaključit da su se stanovnici priselili u Prekaju, jel je 1560. po popisu u njoj bilo 9 familija, a 1570. ko što smo vidili 16, dok je Kemendin u popisu 1560. godine brojo 15 familija. **Orahova** je srpsko selo sa 15 fami-

lija obveznika poreza i 1 familijom koja je bila oslobođena, što iz našeg ugla gledano na tursko vladanje, diluje nezamislivo, s obzirom da u selu nije bilo muhamedanaca, te 13 kapija i obavezama, izraženim zajedno sa pustarom **Senmarton** od 2.200 akći, što je bio dio timarskog prihoda Hasan bin Feruha od 8.166 akći. Senmarton je pustara u blizini sela Orahova za razliku od istoimenog prithodno spominjanog sela kraj Mostonge, a obaveze su bile uračunate u obaveze Orahova. **Veprovac** je selo sa 18 familija i 16 kapija. Obaveze od 6.274 akće iskazane su zajedno sa obavezama sa pustarama **Tirbofće** i **Selenće**. Nalazio se jugoistočno od Sombora, a prihod je išo u has Ali bega, segedinskog mirlive. Tirbofće je pustara u blizini sela Veprovca. Mađarski istoričar Čanki spominje da je po popisu iz 1578. godine naveden u Bačkoj nahiji ko pustara kraj sela **Bačujlaka**. Selenće je pustara koja se pod istim imenom javlja i u Bačkoj nahiji, te tako ovo selo nalazimo na Lipskijevoj karti u blizini grada Bača, što je po Kaldi Nađ Đuli greška. Naime, virovatno se tu radi o Kišselenči, što u privodu znači Mala Selenča.

Prva bunjevačka prizimena

Telek Sivac je veliko srpsko selo sa 33 familije obveznika poreza od 6.000 akći i 2 familije oslobođene obaveza, odnosno 30 kapija. Nalazimo i 2 bunjevačka prizimena, u kojima se po prvi put spominju familije, Lazara Lackovića i Vučka Matoša. Ne triba to da nas čudi, vrime je to kad su se puno više koristila narodna imena, a ona iz Bible nisu bila toliko česta. To je, u stvari, kasniji **Osivac** (uslovno privedeno Stari Sivac), jugoistočno od Sombora. Obaveze su spadale Ali begovoj mirlive, koja je bila u ukupnoj visini od 20.150 akći čiflik majurstva. **Kištelek** je nenaseljena pustara koja je donosila prihod spominjanom Ali begu, pošto je i bila, kraj Telek Sivca. **Kišarnad** je srpsko selo južno od Sombora, sa 17 familija, 16 kapija i obavezama od

6.585 akći, koje su pripadale ko timarski prihod, Mehmedu bin Abdulahu, segedinskom komandiru čete mortoloza, u visini od 2.585 akći. Razlika u sačuvanim defterima, nije navedena. **Grančar** je malo srpsko selo s 5 familija, 4 kapije i obavezama od 3.980 akći, smišten digod izmed Sivca i Prekaje. Prihod je išo Mustafi bin Sulejmanu, komandiru prve čete somborske tvrđave i devetorici njegovi vojnika ko timarski prihod, zajedno dakle 3.980 akći, ko i 6.479 akći od Grančara i 2.210 akći od sela Senttomaša. Dililo se tako što je komandir čete imo godišnji 1.469 akći, a 9 vojnika po 1.400 akći, što čini višak od 1.400 akći koje su virovatno, prema Kaldi-Nađ Đuli, išle Nasuhu bin Mehmedu somborskom imamu tvrđave. **Harčan** je srpsko selo sa 19 familija, 17 kapija i obavezama od 6.668 akći. Nalazilo se u blizini Sonte, a 1578. zabiluženo je da su tražili dozvolu za izgradnju mlina, al ne znamo dal je to suvaja, vodenica jel vitrenjača. Obaveze su bile dio haskog prihoda Ali bega segedinskog mirlive. **Kišlorinc** je pustara s prihodom od 500 akći u blizini mista Harčan. **Crvena Crkva** je veće srpsko selo sa 28 familija, 24 kapije i obavezama od 5.300 akći koje su pripadale Ali begu, segedinskom mirlivi sa čiflik-majurstva. Iz zapisa o tom majurstvu iz 1570. godine, Crvena Crkva nalazi se u blizini Teleksivca, odnosno kasnijeg Osivca. U blizini, nalazi se selo **Červenka**, te je moguće da se u stvari radi baš o ovom selu. **Senmilkoš** je selo sa 9 familija, 9 kapija i obavezama od 4.115 akći. Nalazimo u ovom selu moguće bunjevačko prizime u vidu osobe Bogdan Radivoj, a za razlučivanje šta je ime, šta prizime, mož nam poslužiti druga navedena osoba Vujin Cvetko, di Vujin više izgleda ko prizime, al analogija nije dokaz da je u prithodnom slučaju Bogdan prizime. Nalazilo se izmed Doroslova i Sivca, a prihod je dio hasa segedinskog Ali bega.

(nastaviće se)

Zvonko Stantić

KAKO JE PRIJA STO GODINA SUBOTICA DOBILA NOVU GRADSKU KUĆU (VII)

Kuća koja će prominit Suboticu

Prija tačno jednog vika u Subotici je završena izgradnja Gradske kuće. Tim povodom ode ćemo u nastavcima objavit tekst o pripremama i izgradnji ovog subotičkog zdanja, koji je napiso Boško Krstić, novinar, publicista i književnik, u monografiji „Gradska kuća, subotičko čudo“ (prvo izdanje 1999., drugo 2003., a treće 2007. godine). Izgradnja je trajala četiri godine, a svoj javni život je započela 15. septembra 1912. godine.

Održavanje Gradske kuće ni dalje nije išlo bez fabrike Žolnai. Kada je 1969. trebalo rekonstruisati čuveni Hotel „Moskva“ u Beogradu, ispostavilo se da je i crep na njoj rađen u Pečuju. Kako se poklopilo da je nešto crepa potrebno i za Gradsku kuću, ekipa ondašnjeg Doma kulture s uspehom je obavila taj zadatak. Saradnja je nastavljena, pa je u Fabrici Žolnai, po projektu beogradskog arhitekta Svetislava Ličine izlivena i ispečena fontana koja je posle decenije i po čekanja po subotičkim magazinima, svečano otvorena 30. juna 1985. na Trgu slobode. Vrlo je brzo postala novi simbol grada. Pred svečanim ulazom, na severnoj strani, 1999. godine izrađena je još jedna, plava fontana Žolnai.

Gradska kafana

Jedna od legendi Gradske kuće je čuvena Gradska kafana. Možda i najveći gubitak ove kuće u njenoj istoriji i tuga mnogih Subotičana.

Nalazila se na severoistočnom najprometnijem uglu Gradske kuće koji gleda prema Korzou a i prema parku pred glavnim ulazom. Njenu prvu fotografiju nalazimo u monografiji „Gradska kuća“ koju je 1912. izdao Henrik Braun, s potpisom „gradska kafana Marka Stipića“. O ovom trgovcu a kasnije poznatom subotičkom ugostitelju saznajemo i po jednom tekstu u novinama „Bacsikai hirlap“ jer se među prvima uselio u Gradsku kuću i bio prvi koji je tužio gradsku upravu zbog „nesolidne gradnje“ nove palate. U njegovom stanu u Gradskoj kući, pišu novine, jedne noći pao komad maltera u spa-

Gradska kafana (Monografija „Gradska kuća subotičko čudo“)

vaćoj sobi. Srećom, nikog u njoj nije bilo. Ne zna se tačno do kada je Marko Stipić bio njen zakupac, jer u bedekerima nalazimo da je Stipić bio kasnije zakupac kafane „Srpski kralj“ (Hotel „Jaganje“), a Gradske kafana sve do njenog zatvaranja 1946. Josip Kujundžić.

Na malobrojnim fotografijama vidi se da je bila prelepa, a Đode Popović Munjatović u svom bedekeru „Subotica 1922“, opisujući Gradsku kuću piše: „U njoj je Kafana, jedna od najlepših u državi“. Leti je, zbog udobne bašte s ogradom od kovanog gvožđa iz koje se sjajno video korzo i šetači, a jedno vreme je tuda prolazio tramvaj, bila omiljeno sastajalište Subotičana.

Priciznije podatke zatičemo na poledini jedne fotografije Gradske kafana iz 1916. godine, iz potpisa nepoznatog autora pisanog mnogo kasnije: „U samoj kafani bilo je 80 do 100 stolova izrađenih od mermera i hrastovog drveta. Posude za jelo od kineskog porculana a

pribor za jelo od srebra. U njoj je bilo 46 velikih i 70 malih ogledala. Radilo je 20 stalnih konobara i preko sezone još 30, 17 kuvara i 8 žena čija je dužnost bila samo da kuvaju kafu. Deo inventara posle zatvaranja Gradske kafane kupili su Ljubljanci, nešto se nalazi u Domu kulture“.

Posle zatvaranja 1946. u taj prostor se uselila najveća subotička robna kuća „Na-ma“. Kako su Subotičani stalno žalili za starom kafanom, sedamdesetih godina je u tom prostoru otvoren Degustacioni centar, a iznad jednog dela i restoran.

Napokon, 1997. u delu prema Korzou otvoren je „Mac Donalds“, s enterijerom koji je pokušaj replike stare Gradske kafane, a u delu prema parku se nalaze prodavnice.

Monografija Henrika Brauna

Gradska kuća je svakako najznačajniji građevinski objekat u Subotici, ali o njoj je do danas, za

blizu devedeset godina, izdata samo jedna monografija – za otvaranje 1912. godine, pod naslovom „Varoshaza“, Szbadka 1912, felavatasanak unneperere. Taj posao gradonačelnik Biro poverio je uredniku „Bačkai hirlapa“ Henriku Braunu (1870 ili 1869 – 1918). Braun je sam sebi, jer je bio hrom, dao nadimak Kvazimodo, a isti nadimak je, kao uspomenu na njega, uzeo kasnije i njegov sin Istvan Braun (1908-1973), ugledni subotički pravnik i književnik. Knjiga sa za to vreme luksuznom opremom i mnoštvom fotografija subotičkog fotografa Šandora Vajde štampana je u Nadvaradu. Tekst je pisao Geza Viktor Lanji. Iako svečarskog tona, ova monografija je zabeležila mnogo dragocenih informacija o graditeljima Gradske kuće i okolnostima pod kojima je građena. Deo tih podataka i fotografija korišćen je i u ovoj monografiji.

Deže Jakab (1864-1932)

Deže Jakab je rođen u Revi, županija Bihar. Otac mu je bio trgovac. Realku je završio u Oradei (Nagyvarad) a fakultet u Budimpešti. Posle studija radio je u mnogim projektnim biroima, između ostalih i u birou Edena Lehnera.

Duže vreme je bio u državnoj službi pri direkciji željeznica. Posle osmogodišnje samostalne prakse udružio se s Komorom sa kojim je osvojio čak oko 50 nagrada na raznim arhitektonskim konkursima.

Putovao je po Nemačkoj, Italiji, Francuskoj, Holandiji, Belgiji i Engleskoj. Vojni rok (po mestu rođenja) služio je u Oradei, ali je kao

rezervni oficir premešten u Suboticu. Tu je upoznao i svoju buduću suprugu Irenu, kćerku trgovca Vilmoša Tausiga.

Marcel Kjomor (1868-1944)

Marcel Komor je bio glavni projektant u arhitektonskom tandemu Komor-Jakab. On je bio zadužen za konstruktivne delove arhitekture, dok se Jakab zadržavao na suptilnim izradama detalja, ornamentiku i dizajniranju enterijera.

Rođen u Budimpešti, Komor je rastao u građanskoj porodici, mir-

nim i harmoničnim životom. Posle mature upisao se na Visoku tehničku školu u Budimpešti, a nakon sticanja diplome arhitekta radio je kao projektant objekata u stilu kasne eklektike (uglavnom). Sa Jakabom se udružio 1897. i otvorio projektantski biro u glavnom gradu. U to vreme su već prva kapitalna dela Edena Lehnera, tvorca mađarske varijate secesije – Gradska kuća u Kečkemetu (1890-1897), zatim Muzej primenjenih umetnosti u Budimpešti (1891-1896) – bila je isprojektovana i izgrađena,

te su služila kao putokaz prolehnerovski orijentisanim arhitektama. Komor koji nije ni do tada napuštao Mađarsku i nije imao prilike da se upozna sa novim traganjima u evropskoj arhitekturi, instinktivno je osećao Lehnerov značaj za buduću razvoj mađarske arhitekture, te mu se približio i sledio njegove ideje. Postavio je umetničku koncepciju u kojoj je, i na fasadama i u unutrašnjosti objekata dominirala mađarska narodna ornamentika pretočena u savremene, valovite linije i neobičan ko-

lorit secesije. Upravo ova igra ornamenta povezana s arhitektonskim sklopom čini i glavnu snagu i umetnički potencijal ovako koncipiranih objekata.

U posleratnom periodu, kada je stil secesije anatemisan kao dekadentan, u Budimpešti su uništili većinu objekata koje su projektovale Korom i Jakab.

(kraj)

Zafaljavamo se Bošku Krstiću na ustupljen pravu objavljivanja ove monografije u „Bunjevačkim novinama“.

INTERVJU SA BOJANOM POČUČOM

Stručan pogled na prelo

Mladi Novosađanin Bojan Počuča vezan je za Sombor rodbinskim vezama, priko njegove mame Marije i somborske familije Bogišić. Za temu svojeg diplomskog rada odabro je bunjevačko prelo

Studirali ste na Prirodno-matematičkom fakultetu, odsek turizam i hotelijerstvo u Novom Sadu, a Vaš diplomski rad se dotakao teme Bunjevaca.

Koja je to tema bila i kako je došlo do njezinog izbora?

– Temu koju sam izabro za pisanje diplomskog rada je: Manifestacija „Dan Velikog prela“ u Somboru, kao mogućnost očuvanja folklornog nasleđa Bunjevaca. Pošto jednim dilom vučem korene iz Sombora, grada koji mi je vrlo drag, želio sam da pronađem temu vezanu za ovaj kraj. U razgovoru sa rodbinom i jednim prisustvom prelu, odlučio sam da odaberem tu manifestaciju ko temu mojeg diplomskog rada.

Koliko ste do tada poznavali bunjevačku kulturu?

– Ne možem se pofalit da sam znao previše, naročito ne o Bunjevcima kroz istoriju, više sam poznavao osnovne običaje, nošnju i gastronomiju, koje su mi prinete majka Marija i baka.

Šta Vam je bilo naročito novo ili nepoznato kad se radi o običajima Bunjevaca?

Bojan sa materom Marijom, bratom Borisom i snajom

– Najviše sam se iznenadio na postojanje velikog broja običaja koji se i dan danas obilježavaju, ko i na raznovrsnost i specifičnost oblačenja. Sve ostalo mi je bilo više manje poznato.

Šta Vam se najviše dopalo?

– Najviše mi se dopala posita Dida Hornjakovom salašu, di se mož vidit autentična kuća Bunjevaca, zatim radovi umitnica-slamarki, al veoma uživam i u smotri Bunjevaca u tradicional-

nim nošnjama, ko i skupu fijakera tokom Dužijance.

U svom radu iznosite i nike nove pridloge i ideje?

– Ne bi se složio da su „novi“. Naveo sam sve ono što druge nacionalne manjine imaju il žele realizovat kako bi razvili i očuvali svoju kulturu. Prvo i osnovno, šta sam naveo ko temelj za očuvanje prela jeste obezbeđen zatvoreni prostor u kojem bi se svake godine održavala manifes-

tacija, jel se obilježava zimi 2. februara. Ko pridlog sam naveo da se trajanje manifestacije produži na 2-3 dana, di bi naprimer prvi dan bio razervisan za otvaranje prela sa sadržajima folklorra i muzike, drugi za pozorišne pridstave, a treći za obnovljene stare zanate, razne sekcije i slikarske kolonije, zatim organizovanje razni radionica tokom prela. Svake godine triba težit da sadržaj i program prela bude što

Bojan Počuča na Dužijanci u Somboru

raznovrsniji, sadržajnije i bogatiji nego prithodne godine. U današnje vrime, oni koji posjećivaju razne manifestacije, ne zadovoljavaju se samo prisustvom događaju, već žele da i oni sami učestvuju u njima.

Kake su reakcije profesora bile na vaš rad? I kaka je bila stručna ocina?

– Reakcije su bile odlične. Profesori su bili veoma zadovoljni, jel se rad nije piso samo na osnovu literature, već su mnogi podaci prikupljeni i dobijeni od razni ustanova, domaćinstva ili pojedinca. Moram ovu priliku iskoristiti da se još jednom zafalim Mariji Bojanin, koja mi je mnogo pomogla oko pisanja mojeg diplomskog rada.

Dal bi danas svoj rad drugačije napisali?

– Što se tiče diplomskog rada, ne bi ništa minjo.

Imatel kaki kontakt sa bunjevačkim institucijama, posjećivate li njeve manifestacije?

– Nakon završeni studija, počo sam odma radit, tako da sam imo manje vrimenta za to. U poslednji godinu dana sam napridovo u poslu, pa sad imam jako malo slobodnog vrimenta, al želja mi je da ove godine prisustvujem dužijanci u Somboru.

Šta se Vama najviše dopada u bunjevačkoj kulturi?

– Ne možem izdvojiti šta mi se najviše dopada. Više volim svega po malo kako bi zaokružio sliku. Što se tiče bunjevačke kulture dopada mi se nošnja, jezik i gastronomska ponuda. Obožavam jednostavna, a ukusna ila.

Danas radite na drugačijim poslovima u odnosu na profil obrazovanja. Razmišljate li o poslovima u vašoj struki?

– Zbog krize i loše situacije u turizmu kod nas, moro sam se opridiliti za drugačije poslove. Trenutno di radim, veoma sam zadovoljan i za sad ne namiram prominit poso, a što se tiče moje struke, čisto sumnjam da će bit bolje u bliskoj budućnosti, tako da na moju žalost ne vidim sebe u toj dilatnosti.

Vaša ostala interesovanja, hobi, sport, muzika, druženja, izlasci...

– Dosta vrimenta provodim na poslu, pa za ostalo nemam kada. Kad sam slobodan, slušam muziku koja me opušta, volim da pogledam film u bioskopu, da odem na koncert ili u pozorište.

Kad god stigne i to mu svakodnevnne obaveze dozvole, Bojan ne propušti priliku da dođe do somborske varoši i isprati niku od manifestacija koju pripravlja bunjeborski Bunjevci. Jel za Sombor ga veže više od lipi uspomina i diplomskog rada... R. Parčetić

BOJANOVI SOMBORSKI KORENI

Marija Počuča rod. Bogišić, Bojanova mater, je rođena 17. 9.1948. godine u Somboru na salaškom naselju Gradina od ugledni roditelja Karle i Bare Bogišić. S bratom blizancem Stipanom priživila je teško ditiinjstvo, ko i ostali salašarski svit ti poratni godina. Bila su to teška posliratna vrimenta a naročito teška za one koji su živili od svoje zemlje i svog rada. To je takođe vrime agrarne reforme i tiranje paorskog svita u zadruga. Sve se to nikako i priživilo, iako nije bilo lako.

Kad su stasali za škulu, Mariju i Stipana je odvela majka Kata u salaše Lugovo di je škula bila malko bliža salašu. Željno su izčekivali subotu kad će bačo priko kanala i kompe pa priko Fembahovog salaša doć po dicu da idu na svoj salaš i da se malo izsigraje s komšijskom dicom. Kad su brat i sestra stasali za sridnju škulu bilo je već malko lakše. Došli su u varoš kod drugog dide Martina i majke Teze. Često puti su bili sami jel su i dida i majka za vrime školovanja poumirali a o dicit koja su od salaša dvet kilometeri nije se bilo lako starat. Škulske 1966/67. godine Marija završava ko odličan učenik somborsku gimnaziju. I naredne godine upisiva Poljoprivredni fakultet u Novom Sadu. Pri izboru zanimanja kod Marije nije bilo puno razmišljanja jel je ona zdravo volila i salaš i njive i miris zemlje Bačke ravnice. Vridna i pouzdana Marija je 1973. godine diplomirala i postala inžinjer poljoprivrede. Iste godine se udaje za svojeg kolegu Peru Počuču. Zajedno, ko mladi stručnjaci odlaze na poljoprivredno dobro „Zlaticu“, nedaleko od Zrenjanina. Postižu zavidne rezultate baveć se svojom strukom i 1982. godine prilaze u Novi Sad. Marija je

postala ugledni zaštitar bilja što će bit do kraja njezinog radnog vika, njezino životno opridiljenje radeć na velikom imanju „Irmovo“ u blizini Kisača. Na tom poljoprivrednom imanju jednako su uzgajane voćarske i povrtarske kulture a sva zaštita je pridata Mariji i njezinom stručnom znanju. Imala je veliku snagu i ogromnu ljubav a i volju dok je osposobljavala druge a i sama nadgleda hektare i hektare oranica.

Učestvovala je sa svojim radovima na mnogim stručnim skupovima na Zlatiboru, Vrnjačkoj banji i u drugim mistima. Saradiva sa proizvođačima zaštitni sridstava ko jedan od doajena u toj oblasti.

Tokom 1992. godine nesrićnim slučajom ostaje brez svog životnog saputnika, pa priuzima sama ulogu oca i majke tokom odrastanja i školovanja svoja dva sina Borisa i Bojana. Sinovi su danas fakultetski obrazovani momci. U zasluženu penziju odlazi 2006. godine. Ko izuzetan stručnjak a i humanista i dalje vridno radi i angažuje se u Udruženju za prevenciju, član je Udruženja Bunjevaca u Novom Sadu ko i član crkvenog odbora u katedrali u Novom Sadu. Zdravo je volila putovati al je opaka bolest svakodneвно uzimala svoj danak.

Jaka i uporna, do poslednjeg daha borila se sa opakom bolešću.

Marija Počuča ko uzorna žena, majka, veliki stručnjak, humanista izdahnila je 9. marta 2012. godine u ambulanti Instituta u Sremskoj Kamenici. Tako je valda sam Bog tio...

Saranita je 12. marta 2012. godine u Novom Sadu nuz veličanstven ispraćaj rodbine i prijatelja.

SIĆANJE NA KADGODAŠNJE OBIČAJE

Išla cura na prelo, izgubila vreteno

Februar je misec prela, okupljanja i veselja, a to je i vrime Poklada koja traju od Tri kralja do Čiste sride. Prelo dolazi od glagola prest, a kadgod se na naši salašima zdravo tušta prelo

Prest je kadgod bio najsporiji poso, a prele su se niti tanke ko konac, vuna za suknene čaršape na krevete, a i za pregače. Mame su svoje cure učile da predu, što je prija udaje svaka cura morala da nauči, al i štrikat za svoju porodicu. Da su divojke prele to se spominje u pismama: Išla cura na prelo, izgubila vreteno, a i u narodnim pripovetkama ko Pepeljuga di su sidile divojke kod bunara i prele, pa i Trnova Ružica koja se ubola na vreteno.

Kako je počelo prelo

Žene su smislile da ovaj spori poso učine zanimljivim tako što se više nji skupi na jedno mjesto, divane u društvu i prikrate vrime nuz poso. Tako je počelo prvo pravo komšinsko prelo. Sa ženama su išli i njevi mužovi, samo što su oni nisu preli već su odigrali koju partiju karata. Ko je imo dice oni su i dicu vodili sa sobom, a mladež, cure i momci su se obično skupljali u drugoj kući. Tamo je običnon dolazio i kaki harmonikaš, pa su se mladi tako zabavljali. U zimskim misecima se rano smrkne pa se na ta prela išlo u jedno šest sati, al do ponoći su se morali vratit kući, taki je bio običaj u kadgodašnje vrime. Domaćica di se skupilo prelo ispeče pogačica sa žmarama el kaki listića s čime počasti prelje, a na kraju se dogovre kad i di će se nać drugi put.

Cure kadgod nisu očle od kuće u komšiluk el na igranku a da ne pitaje mamu, a mame su obično

kazale, možeš ić al pamet u glavu i do ponoći da se vratiš kući.

Rodbinsko prelo

Rodbinsko prelo je bilo kod Bunjevaca di je rodbina išla jedni kod drugi na prelo, zato se i kaže: Prelo kupi, svaki mu se divi, nek se znade da Bunjevac živi. Na to prelo su dolazili samo pozvani gosti, udomljena dica kod svoji roditelja. Cura koja se iz rodbine skoro udala bila je zvana na prelo. Dolazili su prija podne, a bili su dočekani i na vruće fanke. Posli je bila svečana užna, žuta čorba od kokoške, s čorbe meso, pirinč i sos, a posli pečenica i kaki dunc. Na kraju sitni slatki kolači.

Pokloni za prelo

Na prelu je svaki dobio kaki poklon, a zavisilo je od gazdašaga di je prelo i kaki je rod bio lanjske godine. Imućniji su obično kupovali muškarcima košulje a ženski ma leveše. Siromašniji su kupovali ženski ma marame a muškarcima šalove. Ima ko je kupio papuče i jednima i drugima, a ima ko čorape i maramice. Nije to toliko bilo važno šta se dobilo, važno je bilo to okupljanje rodbine. A poklonu se nikad nije u zube gledalo.

Marinsko prelo

Ta se prela pravila u Pokladama. Na Marin se u Subotici pravilo Marinsko prelo, a na Poklade Veli ko bunjevačko prelo. Mladi su pri-

ja podne išli u crkvu na misu svečano obučeni. Momci u odilima, a divojke u ruvima od kumaše el žoržetskog sukna, kašmira, velura, el brokata i svile na struk sa šiveno. Kaputi zimski sa striganom na galiru, i momci i divojke, na glavu su divojke povezivale svilene marame na dva kraja povezane, a momci šešire na glavama, jel u kadgodašnje vrime zimi niko nije išo gologlav, pa još ni dica. Na ta prela su se uveče pravile zabave, di je svirala banda sviraca. Bilo je tušta mladi a dolazile su tete, strine, el ujne, one su gledale koja bi cura i momak bili upar. Samo su se te tete malo raspitale u koga je koliko lanaca zemlje bilo. Na svetog Blaža biskupa i mučenika se ide u crkvu na blagoslov grla i molimo se da nas po zagovoru sv. Blaža Bog oslobodi od bolesti grla i drugog zla koje kroz grlo prolazi: opijanje, psovke, kletve, svade i ružne riči.

Debo četvrtak i čista srida

U četvrtak prid Poklade je Debo četvrtak. Taj dan se kuvalo mesa i pekli fanki, pa ko dođe bio je počašćen fankima, a pravile su se igranke za mlade sa svirkom, jel je vrime Poklada. Na Poklade se kuvala svečana užna i pekli se slatki kolači. Bio je običaj na treći dan Poklada, u utorak, da stariji momci, koji se još nisu oženili, da vuku panj šorom el sokakom di ima stariji neudati cura, pa malo svrate da se ogriju i štogod popiju, pa u divanu naspomenu da bi se tribalo ženit, a i cure su se usćekale, što se

moglo vidit da bi se i one udale, pa je znalo doć do ozbiljne veze, a posli su se i uzeli.

Februar je zimski misec, kadgod se nije ništa radilo iako se više puti moglo, zima je zato da se odmara svit, konji, volovi, pa i zemlja. Na Marin nije bilo dobro da se vidi sunce, a stari su kazali, bolje je vidit gladnog kurjaka režeći nek na Marin sunce sijajuć, jel su virovali da će bit hrđava godina.

Iza Poklada dolazi Čista srida, početak korizmenog posta koji traje 40 dana. Čista srida je strogi post, napuca se kokica, idu se soprana ila, a ima ko suši, a to je ništa ne ist od izlaska do zalaska sunca, samo se mož pit vode. Čista srida se zove i Pepelnica jel na taj dan se u crkvi posipaje virnici s malo pepela, sovim ričima: siti se da si pra i da ćeš se u pra vratiti. Korizma je vrime molitve, posta i odricanja, kadgod su se u Korizmi odricali pušenja, alkoholni pića, kartanja, kafe i slično. Što se ušporuje bio je običaj da se da u crkvu el kakoj sirotaj el bolesnoj čeljadi.

Korizma

U Korizmi se se više išlo u crkvu i Bogu molilo, obilazio se put križa da se sitimo Isusovi muka koje je podno čerez naši grija. U Korizmi je zabranjeno praviti veselja i igranke i svatove sa svirkom. Mladi su pravili kokica skupštine, loptanje brez svirke. U Korizmi ima šest nedilja, čista, pačista, brezimena, sri-doposna, gluva i cvitna, a iza toga velika nedilja. **A. V. K.**

BUNJEVAČKA ZDILA

Pogačice sa žmarama

Pogačice sa žmarama

1 kg brašna
1 jaje
1 pakovanje kvasa
1 kašika šećera
½ litre mlika
na vrh kašičice soli
½ kile sitni žmara
1 jaje za mazanje pogačica

Zakuvat mekano tisto od brašna, soli, šećera, kvasa, jajeta i mlika, pa pokrit salvetom i ostavit da se kreće. Kad se krene izvadit na siniju pa oklagijom razvit polak posut sitni žmarama, priklopit i opet polak posut žmarama i ponavljat dok se ne potroše žmare, pa ostavit

da malo otpočne. Razvit oklagijom i formom vadit pogačice i slagat u maščom namazanu tepciju, odozgor namazat jajetom i peć.

Pogačice sa žmarama druge fele

1 kila brašna
½ kile samliveni žmara
1 jaje
½ praška za pecivo
malo soli i vode (mož mineralne)

Sve ovo uzet i zakuvat da se opravi mekano tisto. Njega razvit debljine jednog prsta, pa praviti sitne pogačice i peć. Ove pogačice dobre su i vruće i ladne.

Medene kocke

40 deka brašna
15 deka šećera
1 jaje
1 kašika masti
2 kašike meda
3 kašike mlika
½ praška za pecivo

Zakuvat tisto pa razvit dve kore tanje i peć odozgor na tepciji. Pazit da ne prigori. Kad se ispeče rasić

na polak da se dobiju četiri kore .

Za krem je potrebno:

½ litre mlika
1 margarin
20 deka šećera
4 kašike griza

Mliko, griz i šećer skuvat, kad se proladi dodat margarin pa namazat kore. Sutradan isić na kocke.

A. V. K.

Sveci koji se spominjemo

Svićnicu - Marin dan slavimo 2. februara. To je 40 dana od Božića, kad su Blažena divica Marija i Sveti Josip odneli Isusa u crkvu da ga prikažu Gospodinu. Tako su ispunili zakon ko i svi drugi ljudi. U crkvi je bio starac Šimun i proročica Ana, koji su pripoznali Isusa ko gospodina i spasitelja svita, pa su ga od srca pozdravili i razgrasili narodu.

Svetog Blaža biskupa i mučenika slavimo 3. februara. On je zaštitnik od bolesti grla. Za života je ličio bolesti grla, pa i danas se na ovaj dan blagosivaje sviće, a sa dve sviće unakrst položene, svećenik blagosiva grlo virmicima ovim ričima: „Po zagovoru Svetog Blaža biskupa i mučenika oslobodio te Bog od bolesti grla i svakog drugog zla“.

Apolonije divice i mučenice spominjemo se 9. februara, koja je bila mučena al se nije tila odreć vire u Isusa, pa su joj na kraju sve zube poizbijali. Ona je zaštitnica od bolesti zubi. Lurdske Gospe spominjemo se 11. februara

koja se ukazala nevinoj divojčici Bernadici a i svima nama ostavila poruku da molimo krunicu i da se u nju uzdamo, jel je ona svojom nogom satrla glavu zmiji. Ove godine Čista stida pada 13. februara, početak korizmenog posta, koji traje 40 dana, što nas sića kad je Isus 40 dana postio u pustinji i bio iskušavan od sotine. To je Pepelnica kad u crkvi svećenik posipa virmike s malo pepela, sa ovim ričima: „Siti se da si pra i da ćeš se u pra vratit“.

U Korizmi se spominjemo i četrdesetogodišnjeg putovanja Izraelaca kroz pustinju, a to je putovanje obiluzeno gladovanjom i žeđom. Korizma je milosno vrime kad se više molimo, postimo i odričemo se grija i poroka.

Svetog Valentina mučenika spominjemo se 14. februara, da po njegovom zagovoru bidnemo oslobođeni od teške bolesti padavice.

Februara 24. se spominjemo Svetog Matije apostola spominjemo se 24. februara.

A. V. K.

NENAD NIMČEVIĆ NAGRAĐEN NA KONKURSU SAVEZA SLEPIH SRBIJE

„P.S. I dalje te volim” najbolji

Krajom decembra 2012. godine Savez slepih Srbije je Subotičanu **Nenadu Nimčeviću** dodilio prvu nagradu na književnom konkursu za prošlu godinu u Srbiji. Slabovidni, gotovo slip Nenad Nimčević je pobedio na konkursu sa romanom „P.S. I dalje te volim”. Ovo je ljubavni roman koji odražava naš svakodnevni život, tako u njemu pored ljubavi ima kriminala, korupcije, ubistava, šverca, droge, alkohola, podmetanja, snalaženja na razne načine... Nenad je izgradio desetak likova koje uspešno vodi kroz roman, koji imaju svoju prošlost, bore se za najosnovnije ili imaju sve na taci, gube partnere, sreću nove, jednom ričju radnja romana je vrlo dina-

Nenad Nimčević

mična i mami čitaoca da nastavi sa čitanjem.

Inače, treba kazat da je Nimčević

ovaj roman posvetio **Goranu Nimčeviću**, svom bliskom rođaku, koji je prija otprilike godinu dana

nesričnim slučajom poginuo na poslu, a bio je član subotičke muzičke grupe „Prepetum mobile”. Zato je okosnica romana jedna subotička muzička gupa koja se skupila i radi na svom usponu do vrha muzičke Evrope. Radnja se uglavnom događa u Subotici i čitaoci prepoznaju ovaj grad, ulice, trgove, Palić, ali se događa i u prestonicama evropski država, do Londona di na kraju i doživljava trijumf.

U januaru je grupa „Perpetum mobile” održala i koncert ko sićanje na svog bivšeg člana, na kojem je učestvovalo 20 grupa iz Srbije.

Nimčević je ponudio jednom izdavaču roman da ga izda i sada iščekiva odgovor.

E. B.

ODLOMAK IZ NEOBJAVLJENOG AL NAGRAĐENOG ROMANA NENADA NIMČEVIĆA „P.S. I DALJE TE VOLIM”

Audicija

Došao je dan kada će audicija početi. Već oko četiri sata po podne bilo je oko dvadesetak devojaka u dvorištu Mesne zajednice. Svi u bendu su bili prijatno iznenađeni brojem kandidata, naravno, pozitivno. Oko pet sati u dvorištu je bilo oko stotinjak kandidata, što je oduševilo društvo.

– **Ako barem dve od ove gomile zna pevati, biće jako dobro** – primeći Đuka.

– **Hoćemo početi?** – upita Mišo pogledavši ih sve.

– **Saksofonista ako dođe neka čeka. Kasni čitav sat, idemo. Pero, puštaj ih.**

Masa je navalila unutra i zauzela svoja mesta. Ostatak kandidata je stajao u poslednjem redu.

– **Dobar dan, devojke!**

Đuka je objasnio pravila ove audicije rekavši da ima tri kruga eliminacija dok ne izaberu poslednje dve kandidatkinje. Svaka koja bude zadovoljila kriterijume ostavlja svoje podatke kod tonca i biće naknadno pozvana. Objašnjenje su svi čuli i krenuli su u potragu za pevačicom. Prvih dvadesetak kandidata je brzo završilo svoje učešće. Na kraju prvog dana audicije kod tonca su bila svega dva imena zapisana.

Sutradan je bilo manje od jučerašnje posete, ali su bila upisana još tri imena. Po završetku druge audicije momci su zbijali šale na račun nekih devojaka koje su očito zalutale u muziku. Zabavljali su se oponašajući neke od kandidatkinja smejući se do his-

terije. Sutradan, njih pet kandidatkinja je već čekalo u dvorištu Mesne zajednice, nadajući se najboljem. Ispostavilo se da nijedna nije zadovoljila njihove proširene kriterijume. Poslali su ih kućama rekavši da će ih obavestiti. Bili su snuždeni i pomalo nerasploženi.

– **Hajdemo vežbati malo! Evo kako ćemo, prvo ja krećem a svi vi uskačite u svirku ako znate. Ko ne zna, plaća turu pića. Dogovoreno?**

Ova muzička igra se svima dopala, a Mišo je startovao sa Lejlom od Erika Kleptona. Lako su svi prepoznali prve akorde i zajedno su odsvirali celu kompoziciju. Drugi je bio Tihomir koji je bez ikakve najave počeo sa svirkom Led Cepelina, Cigla u zidu. Uhvatio ih je nespemne, ali su se

ipak relativno brzo uključili u svirku i odsvirali do kraja.

Tada su se vrata od sale otvorila i na njima se pojavila neka mala devojčica. Imala je na sebi pocepane farmerice i kratku kožnu jaknu sa puno niklovanih nitni. Bilo je vrlo uočljivo da je imala puno srebrnih minduša na oba uвета a jednu na nosu. Kratka smeđa kosa sa sitnim očima izgledala je kao da je ispala iz veš mašine.

– **Audicija?**

Svi su je gledali u neverici. Malo se ljuljala dok je stajala da bi odjednom se uhvatila za usta i razrogačila svoje malene oči. Bilo je jasno da je bila pripita i da joj treba toalet pod hitno. Tihomir je prvi reagovao pokazujući joj rukom u pravcu toaleta. Ubrzanim i krivudavim koracima uputila se u

pravcu gde joj je Tihomir pokazao.

Čulo se rigoletisanje bezbroj puta. Članovi benda su razmenili poglede zatečeni onim što su videli. U to uđu dva policajca dobro osmatrajući sve prisutne kao i celu salu.

– **Dobro večer. Ne bih da vam smetamo, ali imamo jedno pitanje. Čiji je onaj beli „ford fokus” ispred kapije?**

– **Naš sigurno nije, mada bi voleli da imamo tako nešto. Zašto pitate?**

– upita radoznalo Mišo.

– **Zato što je ukraden. Izvinite nas smetnji** – i napuste salu.

Svi su se međusobno gledali i usmerili svoje poglede u pravcu toaleta iz kojih je izlazila pripita devojkica. Svi su pretpostavljali ko je prisvojio beli „ford fokus”. Mala devojkica je prišla bini i uzela jedan od mikrofona i to baš onaj koji je bio za solistu. Slučajno ili ne, nisu mogli znati tog momenta.

– **Želim sve vas da impresioniram.**

Držala je mikrofon u ruci okrenuta prema bini odnosno prema njima.

– **Već jesi. Ne moraš se više truditi. Slobodna si, ali prvo vrati mikrofon na mesto odakle si ga uzela, ako potrebiš rupu** – bio je neumoljiv Mišo.

– **Daj da vidimo šta ume! Ništa ne gubimo** – reče Tihomir. – **Šta kažu ostali?**

Mišo ih sve pogleda upitnim očima.

– **Tihi je u pravu, ništa ne gubimo. Hajde da je probamo, mada...**

– **Vidite dečki, ja nisam ovakva kakvu me vidite, samo sam emotivno vrlo povređena i malo više popila. Kada mi teško ide u životu jedino što me vadi to je pesma i muzika. Ona mi mnogo znači i čini mi stvarnost lakšom. Zato bih vas zamolila da mi izadete u susret sa jednom pesmom koji ne spada u rokenrol. Da li može?**

Zatečeni su bili ovom njenom iskrenošću, pa je Đuka upita:

– **A koja to, samo reci.**

– **Od Cece Beograd.**

– **Pa lepo ne mogu da verujem! Narodnjak!**

– **U čemu je problem, Mišo? Ne znaš ovo odsivirati?** – upita Đuka pomalo besno i sarkastično.

– **Ma znam, nije to problem, već njen izbor. Od svih onih kandidata samo ovaj devojkurak želi da peva narodnjak. Slušaj mala, ako ocenimo da ne znaš pevati, prekidamo svirku. Jeli ti to jasno?**

Klimnula je glavom u znak da je shvatila, ali je i dalje imala bezizražajno lice sa stisnutim očima.

– **A ako budem dobro pevala, hoće li me poljubiti u dupe?**

Boris se glasno nasmejao i rekao:

– **Mala, ja ću te poljubiti gde god hoćeš samo nam pevaj. O kej?**

Đuka je počeo sa svirkom prekidajući ovu nepotrebnu polemiku. Muzika je krenula i njen glas koji je iznenadio sve a posebno Mišu. Pevala je tačno i sa preciznom dikcijom. Malo je reći da je ih sve iznenadila, a na kraju pesme i oduševila. Kada je završila sa pesmom čučnula je i ostala je tako jedno vreme. Tihomir je jedini shvatio šta se dešava sa njom i zašto je instistirala baš na Cecinu pesmu. Prišao joj je i čučnuo kraj nje.

– **Đubre te je povredilo, zar ne?**

Klimnula je glavom dok su joj se suze i dalje slivale niz obraze.

– **Hajde, uzmi peškiri i sredi se malo.**

Poslušala ga je i prihvatila ponuđeni peškiri. Mišo, Đuka i Peđa su se gledali blago zapanjeni njenom interpretaciji.

– **Ova nam je došla kao džoker u štilu karata** – reče Boris poluglasno ali dovoljno da sva trojica čuju.

Tihomir joj ponudi mineralnu vodu, što ona prihvati i ispi dobar gutljaj. Dolazila je sebi i vraćala joj se boja u licu.

– **Ništa od poljupca u dupe a, dečki?**

– **Šta bi za drugu numeru?** – Đuka prekide novonastalu tišinu.

– **To prepuštam vašem izboru.**

Opet ih je iznenadila sa svojom rečenicom, ali nisu komentarisali. Đuka je počeo sa Zaninom numerom „Vejte snegovi”. Mala je opevala još bolje nego prehodnu pesmu. Za vreme izvođenja pevačica se nije mnogo kretala. Više se blago njihala fokusirana na volal. Kada su završili Đuka je izgovorio:

– **Džokeru, primljena si i svi ti se izvinjavamo. Molim te, oprost nam!**

– **O kej, u redu je** – tiho je izgovorila svoje reči.

– **Kako se zoveš i odakle si?**

– **Jolan Terek. Odavde sam, iz ovoga grada.**

Jedan po jedan su silazili do nje i upoznavali se. Boris je ispunio ono što je obećao i poljubio je u obe polovine stražnjice, a potom u obraze.

– **Džoli džokeru, tebe smo samo čekali da se pojaviš** – rekao joj Boris.

– **Šta si rekao, Borise?**

– **Ono šta sam i mislio.**

– **Mislio sam na ime koje si rekao, ponovi samo!** – insistirao je Đuka.

– **Džoli džoker, je li na to misliš?**

– **Upravo tako! Dobili smo pevačicu, a ujedno i ime našeg benda, Džoli džoker. Dakle, slažemo se?** – upita Đuka ostale prisutne.

Svi odreda i jednoglasno prihvate njegov predlog. Boris i Peđa su ovaj istorijski trenutak ispratili aplauzom. Joland iliti Džoli je samo nemo posmatrala njihovu komunikaciju, misleći da se samo šale. Bilo joj ionako svejedno i uputi pogled prema Miši.

– **A ti lepi, dokle će moje dupe da čeka na tvoj poljubac?**

Neki od članova su se slatko nasmejali, iščekujući epilog.

– **O kej, mala! Prvo mi odgovori zašto si ukrala beli „ford fokus”?**

– **Ukrala!?** – njene male i stisnute oči odjednom porastu. – **Samo sam posudila od svog oca. Ne razumem u čemu je problem?**

Mišo joj objasni događaje dok je bila u toaletu i bljuvala. Ovo dvoje su vodili dijalog, Mišo sa bine, a Džoli sa partera, dok su ostali zainteresovano slušali.

– **Očigledno da je moj otac sedeo na ušima kada sam mu rekla za kola. Uzgred, u kolima na podu bilo je konzervi piva i „džek denijels” i s obzirom na moje loše emotivno raspoloženje, malo sam popila i jednog i drugog. Ostalo znate i svima vama se izvinjavam. Jel u redu sada, lepi? Ako sam zadovoljila tvoju znatiželju onda ja čekam da ti zadovoljiš moju stražnjicu.**

Mišo se snebivao i dvoumio, ali su ga drugovi primorali da izvrši obećano. Skinuo je gitaru sa ramena, si-

šao do nje i stao ispred nje pogledavši je pravo u oči. U tom momentu Džoli otkopča prva tri dugmeta na svojim farmerkama i svuče ih taman toliko da se pojave njene dve polovine a između njih tange gaćice. Mišo se saže i poljubio pa potom i liznuo jednu pa drugu polovinu njene stražnjice. Ostali članovi benda su glasno ispratili Mišin poduhvat i na kraju ga nagradili aplauzom. Navukla je farmerke nazad i opet su se pogledali pravo u oči. Po prvi put se malo, jedva primetno nasmejala ne rekavši ništa..

Dok se Mišo vraćao na binu, Džoli ponovo uze mikrofon u ruke i reče:

– **Dečki, malo mi se popravilo raspoloženje zahvaljujući vama. Hvala vam od srca. Želela bih da vam se zahvalim jednom pesmom, ako dozvolite.**

– **Sada je deset i dvadeset i prekoracili smo vreme** – reče Đuka isključujući svoj dvoredni sintisajzer.

– **O kej, dečki. Meni neće biti potrebna muzička podrška u ovoj numeri koju vam poklanjam.**

Boris je pokrивao svoje bubnjeve velikom belom plahtom, Peđa je skidao svoju gitaru sa ramena, isto tako i Mišo i Tihi. To nije nimalo smetalo novoj pevačici benda da zapeva pesmu Dženis Džoplin, Mercedes Benc. Pevala je tako da je sve njih zaustavila u pola pokreta. Ponovo su bili zatečeni njenim glasom, bojom tona i intonacijom. Transformacija njenog glasa se nije mogla prepoznati u odnosu od prethodne numere.

U dnu sale vrata se otvore i uđe jedan gospodin u svetlo sivom odelu. Seo je nedaleko od tonca koji je stavio svoj kažiprst na usne, dajući mu doznanja da bude tih. Kada je završila sa poklonjenom numeri, začuo se aplauz svih prisutnih.

– **Svaka ti čast, Džoli!**

Đukim kompliment se gotovo nije ni čuo od aplauza iz dna sale. Džoli se okrenula i videla tu osobu koja je i dalje aplaudirala. Bacila je mikrofon prema Tihom, što on spretno prihvati i Džoli potrči ka toj osobi. Osoba u svetlo sivom odelu ustane i spremno dočeka Džoli.

– **Tata!** – uzviknu i baci mu se u zagrljaj.

FENG ŠUI (II DIO)

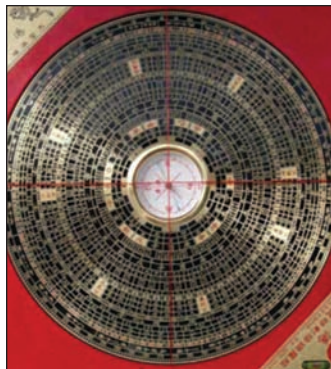
Talismani i kristali

Pored generalni pravila i činilaca koji jedan dom mogu okarakterisat ko loš il dobar za život, ko što je strana svita il lokacija za temelj kuće, postoje i načini da se već napravljena kuća, pa i životni prostor u njoj, unapri-di. Ovom prilikom ćemo se upoznat s talismanima i kristalima...

Talismani

Talismani u kineskoj kulturi imadu reputaciju objekata koji su u stanju privući željene događaje i pozitivnu energiju, dok u isto vrime odbijaju negativnu energiju i štite ukućane od neželjeni situacija. Amajlije se u Kini od davnina prave od brskvinog drveta, a poruke i simboli ispisivaju se crvenim mastilom.

Dilovanje talismana bazira se na kombinaciji trigrama i Ying-Yang simbola na osmougaonom parčetu drveta. Taki se talismani nazivaju ba gua, a kače se da bi ukućanima donosili sriću. Često su zastupljeni i talismani koji predstavljaju Azurnog zmaja, Bilog Tigra, Ying-Yang simbol, te nike od ranije pomenuti osam trigrama.

Moćnim talismanom smatra se i Lo pan, geomagnetni kompas, koji se postavlja u ćoškovu prostorija di odbija negativnu energiju. Predmeti manji dimenzija za koje se viruje da donose dobro i sriću,

spadaju privesci od kristala i zvončići. Dok u veće spadaju: gong, ventilator, ogledalo, mač, zvona sa zapisima prosperiteta, razne biljke u loncima, grnčarija, svičnjaci.

Kod privlačenja materijalnog blagostanja koriste se tradicionalni kineski novčići, kače se na pročelje kuće. Figure su takođe cinjeni objekti u feng šuiju, kad je u pitanju talismansko dilovanje. Najčešće figure talismani su: lav, tigar, zmaj i ker.

Čest motiv u kineskim kućama predstavljaju slike bambusa. Ova biljka je simbol za sriću, napridak i rast. Isto tako i flaute od bambusa imadu funkciju talismana, a služe zaštiti prostora od krađe, požara i nesriće. Sriću donosi takođe i klasični osmouganik s osam trigrama, na njegovoj zadnjoj strani (bila pozadina, crno mastilo) stoji horoskopski znak stanara koji žive u kući.

Statua Bude ima talismansko dejstvo opšteg karaktera, te se smatra univerzalnim simbolom koji privlači dobru sriću. Talismani dabome nisu fenomen samo Dalekog istoka i Kine. U većem dilu Evrope konjska potkovicna iznad ulazni vrata poznata je ko amulet koji štiti ukućane od loše sriće.

Kod Arapa i Jevreja, talisman pridstavlja šaka.

Arap je zovu ruka Fatime, a Jevreji ruka Mirijam. U Grčkoj i Turskoj amuleti se prave od plavog cakla, jel se u tim kulturama plavo oko zbog svoje ritkosti, smatra urokljivim. No, najpoznatiji talisman na svitu je svakako ditelina s četiri lista. A ljudi je rado traže, jel se viruje da donosi sriću onom ko je pronade.

Kristali

Kristali (poludrago i drago kamenje) pročišćavaju energiju i podstiču je na kretanje. U zavisnosti od svojih svojstava, kristali „boje“ energiju u prostoru određenim kvalitetima koje sami predstavljaju.

Kristali u feng šuiju koristimo da bi smo njima u prostor uneli željeni kvalitet (srića u ljubavi, poslovna srića, bolje zdravlje, itd.). Možemo ji birat po bojama, po svojstvima i bojama il samo svojstvima. Najomiljeniji poludragi kamen svi vrimena u Kini, jeste žad, za koji su stari Kinezi virovali da vlasniku donosi napredak. Slidi pojašnjenje o svojstvima niki od kristala...

Ametist

Ljubičastom ametistu se pripisuju jaki zaštitni kvaliteti, ko i davanje energije. Smatra se da čisti krv i poboljšava krvnu sliku, što mož imat veze s tim što sadrži gvožđe. Tvrdi se da kanališe čovikove sposobnosti, ko i da pomaže nastojanje da se razgraniči iluzija od stvarnosti. Ametist štiti, smiriva i liči, razvija intuiciju i podstiče razvoj fizičkih sposobnosti.

Ovaj kristal prati virovanje da štiti od pijanstva, ko i da blizu ot-

rovne rane minja boju. Podstiče aktivnost desne polovine mozga, a smatra se da pomaže otkljanjanje mentalni poremećaja i da povoljno diluje na ublažavanju migrena.

Podstiče rad pinealne žlezde i hipofize i smiriva nervni sistem. Smatra se da čisti i regeneriše, i to kroz sve nivoe svisti. Pripisiva mu se jačanje endokrinog i imunog sistema.

Cirkon

Ovaj kristal dobro diluje na samopoštovanje i emotivni balans. Takođe diluje slično ko kvarcni kristal i dijamant, sveobuhvatni je iscilitelj koji jača um i dovodi u ravnotežu hipofizu i pinealnu žlezdu. Pošto ublažava probleme s crivima, u slučaju postojanja problema s varenjom, mož se držat u trpezariji. Kad postoji problem sa zdravljom mož se držat i u centru prostora il pri krevetu.

Dijamant

Dijamantu se od davnina pripisiva velika moć, posebno zaštite od negativnog. Nuz dijamant se veziva privlačenje izobilja, ko i snaga

ličnosti, autoritet i volja (smišten u jugoistočnom dilu prostora privlači bogatstvo). Nevinost, čistoća, vrnost, izobilje i trajnost su njegove osobine koje prinosi na vlasnika. Viruje se da je dijamant veliki iscilitelj nuz pomoć kojeg se slamaje blokade u ličnosti. Smatra se da mož izličit ludilo, podstiče moždane funkcije i prosvitljiva.

Kvarcni kristal

Od svi kristala, kvarcni il gorski kristal ima najširi spektar dilovanja, i mož se opisat ko kamen sa

skoro univerzalnim likovitim dejstvom. Aktivira, čuva i šalje energiju, pojačava ideje i misaone forme. Jača energetske polje osobe kad se nosi u vidu priveska, i raspršiva negativnosti u njenoj bližoj i daljoj okolini. Pozitivno utiče na tilo i um, a smatra se da poboljšava rad pinealne žljezde i hipofize, ko i da stimulise funkcije mozga.

Smaragd

Smaragd je od davnina korišćen ko talisman koji će obezbedit brač-

Žad

nu vrnost. Smatra se da povoljno diluje na vid, da liči srce i snižava visok krvni pritisak. Takođe, ublažava veće prihlade i olakšava astmatične tegobe. Pripisuje mu se povoljno dilovanje na opekotine, kožne bolesti i probleme s kičmom. U feng shuiju se koristi za aktiviranje segmenta porodice, i u drugoj dobroj oblasti.

Žad je ime dobio po španskoj rič „jade” koja označava bolove u želucu, koje je ovaj kamen uspišno ličio. Žad emituje neuslovljenu ljubav, čistoću, jasnoću, skromnost, hrabrost, pravdu, mudrost, i raspršuje negativne uticaje.

Snažan je aktivator emotivnog balansa, i vlasniku privlači dugovičnost. Jača srce, bubrige i imuni sistem, i koristi se za ličenje viso-

kog krvnog pritiska i bolesti srca, ko i dijabetesa i problema cirkulacije. Smatra se da pročišćava krv i da dobro diluje na probleme očivi i ženske probleme. Trudnice i dojilje su ga koristile ko talisman za dobru sriću. Pošto je dragocin, smatra se da privlači prosperitet.

T. K. Matković

KRAJOM FEBRUARA POČINJU FUDBALSKA TAKMIČENJA U SRBIJI

Spartak bi u Evropu, Bačka u viši rang

Iako zima još uveliko traje, od mora za sportiste nema, bilo da se takmiče u zatvorenim halama, el su izloženi vrimenskim uslovima na otvorenom. Istina, u dvoranskim sportovima uveliko traje takmičarska sezona, dok su fudbaleri i fudbalerke trenutno u fazi priprema.

Fudbaleri na pripremama

Krajom februara počinju fudbalska prvenstva u kojima igraje subotički klubovi. Prvi će na teren u zvaničnoj prijateljskoj utakmici istrčat fudbaleri Spartak Zlatibor vode, koji 27. februara igraje protiv Slobode iz Užica.

Dok ne dođe na red zvanična

utakmica, Golubovi završavaju pripremni ciklus. Radili su prvo u Subotici, potom su ošli u Budvu, di je urađen završni glanc za nastavak

takmičenja u Super ligi. Jesenas su fudbaleri Spartaka napravili sjajnu seriju, od ekipe koja u prva četiri kola nije imala pobidu, stigli su do

pozicije koja njim omogućiva da se bore za Evropu.

Dok se fudbaleri Spartaka bore za izlazak na međunarodnu scenu,

fudbalerke se trude da ponovo uspije iz prošle godine. Neće bit lako osvojiti titulu prvaka Srbije, titulu pobjednika Kupa, i igrati med 32 najbolje ekipe u Evropi. Ipak, kako smo čuli na Večeri šampiona, organizovanoj u čast uspiha iz 2013. godine, u ŽFK Spartak postoje ozbiljni planovi za rad i omasovljavanje škole fudbala.

Ništa manje nije užurbano ni u ekipama iz niži rangova takmičenja. U Fudbalskom klubu Bačka 1901, najstarijem, ne samo u Srbiji, već u ovom dilu Evrope, doveli su novog trenera. **Dragi Bogić** je šef struke „crveno-bili“, a **Zoran Marković**, pridsidnik Bačke ističe:

– Uslovi za rad su dobri, kada je loše vreme, radi se i na pomoćnom terenu. Ima dovoljno opreme, tehničkih pomagala, izmirene su sve obaveze prema igračima, rešeni su smeštaj i ishrana. Preduzeli smo sve što je našoj moći da ostvarimo uslove za viši rang, a takav uspeh bi bio ne samo dobar za Bačku, nego i ceo grad.

Rukometaši bi u Super ligu

I dok traju pripreme ekipa koje svoje terene imaju pod vedrim nebom, i sportski klubovi koji se takmiče u zatvorenim salama ne prave pauzu. Pripreme se završavaju u Rukometnom klubu Spartak VojPut, koji ima velike ambicije u nastavku Prve lige Srbije. Takmičenje se nastavlja 9. februara, a cilj je jasan – uč u Super ligu.

– Igrali smo protiv najjačih ekipa u pripremnom, jer i mi želimo u isto društvo. Dobro smo se spremili jer nas već na startu očekuju veliki izazovi. Posle Železničara, 17. februara gostujemo u Luksemburgu, ekipi Eša u Čelendž kupu, a revanš je u Subotici, 23. februara – kazao je Ratko Vujović sportski direktor Putara.

Odbojkaški maratoni

Odbojkaši i odbojkašice Sparta-

ka nastavljaju da raduju svoje virne navijače koji su u više navrata napunili tribine Hale sportova u Subotici. Januar je donio niz jakih utakmica, a najvećma se pripovida o dva duela protiv čuvene Crvene zvezde iz Beograda. I odbojkaši i odbojkašice su odigrali po pet setova.

Cure su, na žalost, u petom setu izgubile i osvojile samo bod, dok su momci bili bolji, slavili su sa 3:2 i uzeli dva vridna boda. Odbojkašice će sigurno igrati u završnici plej-ofa, dok se odbojkaši, iako su ove sezone pobedili velike ekipe, poput Radničkog iz Kragujevca, Vojvodine iz Novog Sada, Partizana i Zvezde iz Beograda, još nisu osigurali od mesta koje vodi u neizvesnost baraža.

Mačković prvi u Austriji

Dok vodene površine u Srbiji ne budu dobronamine prema sportistima, veslači Palića vižbaje na ergometrima (spravama koje simuliraju uslove i veslanje u čamcima). Nedavno je održano Otvoreno prvenstvo Austrije u veslanju na ergometrima, a **Martin Mačković**, takmičar Veslačkog kluba Palić, osvojio je prvo mesto.

Mačković je bio prvi u kategoriji juniora, med 55 takmičara iz Austrije, Mađarske, Slovačke, Češke i Srbije, a na istom takmičenju je **Marko Milodanović** bio dvanajsti med seniorima.

Titula iz Hrvatske

Subotički šahista **Nikola Sedlak**, osvojio je prvo mesto na Otvorenom prvenstvu u Bošnjacima u Hrvatskoj. U konkurenciji 137 igrača, med kojima je bilo šest velemajestora, Sedlak je do ključni bodova stigo važnim pobidama u poslednja dva kola. S tim bodovima je pobidio Aleksandra Delčeva iz Bugarske, koji je bio i prvi favorit za osvajanje titule.

Na istom takmičenju učestvovalo je još jedan član Spartaka, mladi **Novak Čabarkapa**, koji se našo na diobi šestog mesta.

Ponovo savladio Dakar reli

Sportski prilog završavamo ekstremnom pričom o ekstremnom sportisti koji je pobidio ekstremne uslove. Rič je, naravno, o **Gaboru Sagmajsteru**, koji je po četvrti put

završio čuveni Dakar reli. Osvojio je 61. mesto, za sedam sad popravio svoj najbolji rezultat i još jednom potvrdio da je itekako sposoban da izdrži sve napore dvonediljne jurnjave po najgorim pustarama Južne Amerike.

– Ove godine je konkurencija bila strahovita, a tereni još teži. Rezultatom sam prezadovoljan, jer sam, u odnosu na prošli put, svoj zaostatak za prvoplasiranim smanjio za oko sedam sati. Sa tim vremenom bi prošli put bio oko 30. mesta, pa onda je jasno kakva je sada konkurencija bila. Možda sam mogao da forsiram malo više i rizikujem motor, ali mi je najvažniji cilj bio da stignem do kraja. Verujte, svako ko stigne do kraja ovakvog takmičenja, pa makar se nalazio i na 135. mestu je majstor vožnje. Mnogo sam naučio o navigaciji tokom proteklih godina, sada tačnije pratim rute i bukvalno se u svakom momentu znam snaći i kuda krenuti. Takođe, više ne postoji tehnička prepreka koju ne umem da savladam – kazao je Sagmajster.

N. Stantić

VOLI BLIŽNJEG SVOGA KAO SAMOGA SEBE

Ljubav prema bližnjem

Saradnja i korektnost u međuljudskim odnosima je neophodna i to treba negovati, ali ne moraju svi da nas vole niti mi moramo i možemo sve da volimo, i što je najvažnije, za to niko nije kriv – jednostavno, to je prirodan poredak stvari

Svaka društvena zajednica mora biti zasnovana na nekim emotivnim vezama koje će povezivati njene članove. To omogućuje postojanje porodice, braka, naroda, u krajnjoj liniji čovečanstva. Kroz istoriju možemo videti kako su se raspadale države i narodi (što se nažalost desilo i nama) kada su sile antipatije i mržnje nadvladale. Baš zbog toga svako društvo i kultura neguju i poklanjaju ljubav prema bližnjem kao jednu od osnovnih ljudskih vrednosti.

Ljubav i antipatija

Važnost ljubavi prema bližnjem spominje se i u Bibliji, Starom zavetu i mitovima a imperativi kao što su: „Ne čini drugom ono što ne želiš da on tebi čini” i „Voli bližnjeg svoga kao samoga sebe”, podsećaju nas da potisnemo svoju sebičnost i samoživost i živimo u miru i ljubavi sa drugima. Međutim, savremeno društvo je daleko od raja u kome vlada apsolutna sloga, pravda i ljubav. To ne znači da tome ne treba težiti, ali je činjenica da stvarni život podrazumeva postojanje i ljubavi ali i antipatije. Jednostavno, ne mogu se svi ljudi voleti, niti nas moraju svi voleti a velika je greška ako čovek to ne shvati na vreme. To ne znači da treba činiti zlo onome koji nam je nesimpatičan ili terati ljude da nas vole po svaku cenu.

Prihvatanje ili odbijanje

Doduše, život počinje tako što dete odrasta okruženo bezuslovnom ljubavlju oko sebe. Boraveći u takvom okruženju gde ga svi vole, dete dolazi do zaključka da je svet

mesto gde se svi vole i gde će i njegova svi uvek voleti. Međutim, izlaskom iz porodice i ulaskom u „svet neznanaca”, u vrtić, školu i društvo, i u kontaktu sa drugim ljudima, dete vrlo brzo shvata da postoje osobe koje ga više privlače a i one prema kojima je ravnodušan, ili čak oseća da ga odbijaju. Štaviše, ono može nekoga potpuno ignorisati, kao što i on sam može biti od nekih potpuno odbačen i neprihvaćen. Izrazito odbacivanje u ovom periodu od drugih, pogotovo ako je od većeg broja dece ili odraslih, predstavlja jednu od najvećih trauma za dete.

Ne moraju nas svi voleti

Ipak, bez obzira na sve ove početne poteškoće u prilagodavanju

spoljašnjem svetu, većina dece brzo shvata da postoje osobe koje ih bez nekog naročito razloga ne vole, ali isto tako i ono njih, bez nekog naročito razloga ne voli. To je inače period kada dete mora da nauči dve velike istine koje važe u svetu odraslih: da ljudi ne moraju međusobno da se vole i da to nije ničija krivica. Jednostavno, to je prirodno stanje stvari i objektivna stvarnost.

Pogrešno je ugađati drugima

Međutim, ako čovek to ne shvati, onda će njegovo infantilno verovanje „svi me moraju voleti”, stalno upravljati njegovim mišljenjem, osećanjima i ponašanjem. Takvo verovanje teraće osobu da razvija takva ponašanja kojima bi

pridobila simpatije, naklonost i ljubav drugih. Jedno od najčešćih ponašanja koje srećemo u životu ljudi koji veruju da svi treba da ih vole je – ugađanje drugima. Ovakve osobe stalno pomažu i dodvoravaju se svima, uvek su „pri ruci”, dobri i korisni a sve u želji da ih zbog toga svi vole.

Začarani krug razočarenja

Međutim, pošto najčešće bivaju razočarani, jer za uzvrat za svoju dobrotu i ugađanje ne dobijaju uvek ono što očekuju, oni pojačavaju svoje aktivnosti ugađajući sve više i više i upadajući tako u neurotični krug očekivanja i razočaranja. Ima i onih koji nastoje da pridobiju ljubav i naklonost drugih preteranim laskanjem, otvorenim divljenjem, isticanjem i impresiviranjem drugih nekom svojom veštinom ili sposobnošću, napadnim oblačenjem i slično.

Sradnja i korektnost

Stvarnost je potpuno drugačija. Mi živimo sa različitim ljudima i sasvim je normalno da se razlikujemo međusobno po svojim sklonostima, osobinama i interesovanjima, te da nam se neko ili nešto može manje ili više dopadati. Saradnja i korektnost u međuljudskim odnosima je neophodna i to treba negovati, ali ne moraju svi da nas vole niti mi moramo i možemo sve da volimo, i što je najvažnije, za to niko nije kriv – jednostavno, to je prirodan poredak stvari. Međutim, to nas ne sprečava da lepo živimo, zajedno uvažavajući sve te prirodno date različitosti.

Desa Kujundžić

 Poso: Imaćete velika opterećenja na putu ka uspihu, i po tom pitanju moraćete sami da se konsolidujete. Podrška koju budete dobijali biće više simbolična nego praktična, oslonite se iznad svega na sopstvene snage.

Ljubav: Konstantna ljubaznost a nedostatak vrimenta za partnera, mogo bi postat uzrok međusobnog nepovirenja.

Zdravlje: Problemi sa imunitetom.

 Poso: Bićete na raskršću donošenja svoji il tuđi odluka. Ukoliko ne nađete snage da odluke budu vaše, posledice tuđi biće znatno teže uklonit. Obratite pažnju na inicijative oni koji dile vaše aspiracije, doneće vam dobro.

Ljubav: Temelji vašeg zajedništva mogu se uzdrmat ako stare razmirice ne okončate dogovorom il kompromisom.

Zdravlje: Česte glavobolje i malaksalost.

 Poso: Ravnotežu između obaveza i ambicija možete izgubit u korist obaveza ako pristanete na ustupke koji u korist idu drugima. Ne očekujte povoljan razvoj događaja ako u njegov pozitivan ishod niste uložili sve da tako i bude.

Ljubav: Osićaj otuđenja se neće povući tako što će ga obadvi strane racionalizovat. Povratite suštinu veze – ljubav.

Zdravlje: Problemi s krvotokom i krvnom slikom.

 Poso: Ideje koje imate biće dobra osnova za napridak, al njega ne mož bit ako nema i odlučnosti da

Horoskop februar

ideje zažive. Otreknite se navike da drugima poklanjate vreme koje ne zaslužuje. Prije il kasnije uzeće vas zdravo za gotovo.

Ljubav: Tuđe mane ne umanjivaje vaše. Oprostite voljenoj osobi ono što sebi oprostili ne bi, jel je volite više od sebe.

Zdravlje: Stres i česta rastrojenost.

 Poso: Leaderski potencijal nemojte trošit vodeći ljudi koji ne znadu ni od koje tačke su pošli. Veći dio onog što budete ostvarili biće ono što vam u suštini nije tribalo, osim osićaja da sve to možete.

Ljubav: Spremni ste na velika dila kako bi dokazali svoju ljubav, al prije tog budite sigurni da ta dila ima ko primetit.

Zdravlje: Organi za varenje bi vam mogli zadavat probleme.

 Poso: Odredite šta su vam prioriteti da se ne bi našli u situaciji da radite bresciljno više stvari. Energija koju rasipate na sitnice koje ne možete prominit, dobro će vam doć za sitnice koje mogu postat velike u budućnosti.

Ljubav: Iako niste skloni da planete i upuštate se u rasprave, pričuvajte se riči koje niste sigurno da želite podilit.

Zdravlje: Brez značajniji poteškoća.

 Poso: Poslove koji su vam prikinuti, u ovom periodu nastaviće se kad vam to ne bude idealno

vreme. Al brez obzira na to moraćete pokazat spremnost da sotim obavezama izađete u susrit. Raćunajte na podršku oni kojima virujete.

Ljubav: Neslaganja koja imate sa partnerom ne istresajte prid gostima, prijatelji vam ne smidu bit ni žiri ni publika.

Zdravlje: Problemi s varenjem i manjak apetita.

 Poso: Svist o realnim ciljevima kod vas još uvik nije kristalno jasna, i trudite se uradit više nego što možete. Kad zaminite nedovršene ambicije jasnim prioritetima, imaćete i rezultate. Ne očekujte savite drugi, neće vam koristit.

Ljubav: Priviše slobode koju dozvoljavate partneru znači da ste svatili ljubav na pravi način, il je uopšte ni nema.

Zdravlje: Čuvajte se povride noga i drugi priloma.

 Poso: Umirenost u nastojanjima će vam donet poništo poštovanja, al malo rezultata. Naćete se u srid konkurencije koja nema obzira prema vašim normama i lićnom kodeksu ponašanja. Ogradite se emotivno od tog i nastavite dalje.

Ljubav: Duhovitos kojom ste privukli voljenu osobu, mogla bi lako postat duhovitos kojom ste je izgubili.

Zdravlje: Česte upale mišića.

 Poso: Koliko ste uspišni u onom što radite, drugi mogu dat sud onoliko koliko ste od sebe ko svrhe u tom odustali. Prilike

koje vam se budu ukazale u ovom periodu neće se ponovit duže vrime, potrudite se da ji pripoznate.

Ljubav: Ljubomora koju ispoljavate neće vam rišit probleme, pokušajte da je transformišete u štogod pozitivno.

Zdravlje: Uzimajte više tećnosti.

 Poso: Iskoristite svoj neuspah od juće, da bi njim poploćali put sutrašnjeg uspiha. U ovom periodu imaćete rezultate kako mišljenje budete imali o sebi. Niko vam ne mož dat kormanj sudbine u ruke pa onda vozit misto vas.

Ljubav: Priviše prijateljstva u ljubavi prizivaće dosadu, a priviše ljubavi neće ostavljat prostor za prijateljstvo kad zanosa ponestane.

Zdravlje: Bolovi u zglobovima.

 Poso: Dobru procinu pokvariće vam loša organizacija, i sotim ćete sebi udvostrućit muke da bi došli do cilja. Nemojte očekivat od ljudi da to ne zloupotribe, već budite zadovoljni ako to ne bude upereno protiv vas.

Ljubav: Pritisak koji na vas vrši voljena osoba ne svaćajte ko ultimatum, već radije ko prominu uloga u vezi.

Zdravlje: Bolovi u stopalima.

Tihomir K. Matković

